

Akkreditációs vizsgálati jelentés

a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe elveinek
törtéző megfelelésről

vizsgált szervezet:

Agrárminisztérium

Akkreditációs Bizottság tagjai:

Dr. Láng Dóra

Dr. Szabó Tamás Attila

Tóth Péter

Dátum: 2024. április 8.

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló	3
2. AJÁNLÁSOK	7
3. Bevezetés.....	9
4. Az értékelt szervezet bemutatása: helye és működése a Hivatalos Statisztikai Szolgálatban.....	10
5. Értékelő rész a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elvek teljesítéséről.....	15
1. Szakmai függetlenség.....	15
2. Pártatlanság, objektivitás.....	18
3. Felhasználó-központúság	22
4. Koordináció és együttműködés	26
5. Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek.....	31
6. Hatékony működés.....	37
7. Minőség iránti elkötelezettség	41
9. Adatvédelem.....	49
10. Relevancia	54
11. Pontosság és megbízhatóság	57
12. Időszerűség és időbeli pontosság.....	58
13. Koherencia és összehasonlíthatóság.....	60
14. Hozzáférhetőség és érthetőség	65
6. Az Akkreditációs Bizottság javaslata a jelentés megállapításai alapján	70
7. Az értékelt szervezet észrevételei, eltérő álláspontja a jelentés megállapításaival kapcsolatban	71
I. Melléklet – A helyszíni értékelés résztvevői	72

1. Vezetői összefoglaló

Az Agrárminisztérium a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény alapján a miniszter irányítása és felügyelete alatt álló központi államigazgatási szerv. Az Agrárminisztérium (a továbbiakban: minisztérium vagy AM), mint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat (továbbiakban: HSSz) tagja, a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény szerint látja el hivatalos statisztikai tevékenységét.

A minisztérium hivatalos statisztikai adatokat az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (a továbbiakban: OSAP) alapján gyűjt, illetve adatátvétel keretében vesz át, mely során az agrárgazdaság, valamint a természetvédelem (védett természeti területek) egyes részterületeinek helyzetéről állít elő statisztikai adatokat.

Az erdőgazdálkodási statisztika esetében fontos kiemelni, hogy a teljes statisztikai adatelőállítás folyamatot a publikálás kivételével, megállapodás alapján a Nemzeti Földügyi Központ (a továbbiakban: NFK) és az agrárminiszter, illetve átruházott hatáskörben az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős helyettes államtitkár irányítása alatt álló, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) (1db éves gyakoriságú adatátvétel) végzi. Az Erdészeti Fejlesztéspolitikai és Innovációs Főosztály erdészeti szakmai kérdésekben ad iránymutatást az NFK részére, és szakpolitikai adatigényeket közvetít. Az Agrárgazdaságért Felelős Helyettes Államtitkárság (a továbbiakban: AGHÁT) statisztikai szakmai iránymutatást ad és publikálja az adatokat.

A vadgazdálkodási statisztikát a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (a továbbiakban: MATE) Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézetében működő szervezeti egység készíti, ennek keretében a saját maga által működtetett (és a minisztérium által finanszírozott) Országos Vadgazdálkodási Adattárból (továbbiakban: OVA) előállított adminisztratív adatállományból átveszi statisztikai célra az adatokat, elkészíti a minőségjelentést és a módszertani dokumentációt, majd megküldi azokat az Agrárminisztérium Vadgazdálkodási Főosztályának. A főosztály átnézi a megküldött tartalmakat, és elkészíti a statisztikai közleményt, majd mindezt megküldi az AGHÁT-nak publikálás céljából. A minisztérium és a MATE közötti feladatellátást megállapodás szabályozza, amely 2023. december 31. napján megszűnt, de a helyszíni látogatás során bemutatásra került egy e-mail levelezés, amely alapján 2024. februárjában a minisztérium részéről kiküldésre került egy „szándéknyilatkozat” a további együttműködésre, kitérve a jövőbeni finanszírozás biztosítására is. Az új megállapodás tervezetnek a statisztikát érintő részét a minisztérium bemutatta a Bizottságnak, amelyben megjelentek a korábbi akkreditációs eljárás ajánlásainak elvárásai is.

A környezetvédelmi statisztika vonatkozásában fontos kiemelni, hogy az előző akkreditációhoz képest a környezetügy 2022-ben elkerült a minisztériumtól. A korábbi évekre vonatkozó, 1066-as nyilvántartási számú adatátvételből származó adatok még elérhetőek a honlapon, frissítésükre már nem kerül sor.

Az AKI Agrárközgazdasági Intézet Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság. (a továbbiakban: AKI) az adatgyűjtések során használt szoftvert, az Agrárstatisztikai Információs Rendszert (a továbbiakban: ASIR) és az ahhoz szükség törzsadat kezelést és informatikai tanácsadást, valamint a kutatószobai infrastruktúrát biztosítja. Emellett a Magyar Nemzeti Banktól (a továbbiakban: MNB) átveszi a Hitelregiszter- (a továbbiakban: HITREG) adatokat, adatbázisba rendezi azokat, aggregált adattáblákat szolgáltat az AM-nek és közreműködik a Hitelregiszter- és a statisztikai adatok összehasonlításában. A HITREG-ből származó adatokat először 2024. májusában tervezi publikálni az AM, ezért az AKI csak mostantól végez statisztikai adatelőállítást a minisztérium részére.

A széttagolt szervezeti felépítés miatt erős és hatékony koordinációra van szükség, amelyet az Agrárgazdaságért felelős államtitkár irányítása alatt álló, AGHÁT Titkársága lát el. A Titkárság hivatalos statisztikai koordinációs tevékenységen kívül egyéb, nem statisztikai feladatokat is ellát. Az AGHÁT jogosult a minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységet végző szervezeti egységei és az NFK, a NÉBIH, az AKI, a MATE statisztikai tevékenységet végző szervezeti egységei számára szakmai, módszertani útmutatásokat kiadni, és a statisztikai feladatok teljesítéséről tájékoztatást kérni. Emellett a Központi Statisztikai Hivatallal és a Hivatalos Statisztikai Szolgálat többi tagjával való kapcsolattartásért, valamint a minisztérium statisztikai tevékenységének képviselétéért, a statisztikai honlap működtetéséért, a statisztikai tartalmak publikálásáért is az AGHÁT a felelős.

A minisztérium hivatalos statisztikáért felelős vezetője az Agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár.

Az egyes szakstatisztikákért felelős szervezeti egységek vezetői önállóan döntenek a statisztikai módszertani kérdésekben, de a gyakorlatban sok esetben kikérik az AGHÁT véleményét is (pl. minta kiválasztás az erdőgazdálkodási statisztika esetében). Fontos kiemelni, hogy a minisztériumi szervezeti egységekkel az együttműködés közvetlen, főosztályvezetői és szakértői szinten történik, abban államtitkárok, helyettes államtitkárok nem vesznek részt a gördülékeny feladatvégzés és a szakmai függetlenség minél magasabb szintű biztosítása érdekében.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a gyakorlatban a hivatalos statisztikáért felelős vezető nem vesz részt a napi statisztikai munkában, irányításban, helyette az AGHÁT-on dolgozó gazdasági elemző, mint fő koordinátor és az agrárstatisztikai referens(ek) jár(nak) el, tartja, tartják a kapcsolatot. A helyettes államtitkár stratégiai kérdésekben dönt, de utólag a gazdasági elemzőt és az agrárstatisztikai referens(ek)e)t tájékoztatja. Fontos kiemelni, hogy a Titkárságot, mint főosztályt a titkárságvezető vezeti az SZMSZ értelmében, de a gyakorlatban a hivatalos statisztikát érintő kérdések nem tartoznak hozzá, azt maga a helyettes államtitkár, illetve a gazdasági elemző, továbbá az agrárstatisztikai referens(ek) intézi(k).

Az akkreditációs eljárás során az Akkreditációs Bizottság erősségként értékelte, hogy az Agrárminisztérium rendelkezik a hivatalos statisztikai tevékenységet részletesen szabályozó normatív jogforrással, a statisztikai szabályzat kiadásáról szóló 9/2021. (XI.18.) AM utasítás (a továbbiakban: AM utasítás) formájában. Az AM utasítás meghatározza a minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységének szakmai és szervezeti, egyes eljárási kereteit, figyelembe véve a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében rögzített elvárásokat. Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az AM utasításban foglaltak összességében a gyakorlatban is megvalósulnak. Az Akkreditációs Bizottság ugyanakkor a magasabb szintű megfelelés érdekében javasolja, hogy az utasításban jelenjen meg valamennyi, a hivatalos statisztika előállításában részt vevő szervezet és azok kötelezettségei.

Szintén erősségként értékelte az Akkreditációs Bizottság az MNB-vel és az AKI-val kialakított közös munkát, együttműködést a HITREG vonatkozásában. Ennek eredményeképpen megszűnt a párhuzamosság, azaz nincs már szükség két külön (MNB és AM) adatgyűjtésre. (Az OSAP 1703 adatgyűjtésből kikerültek a HITREG-ből átvehető adatkörök, és most már csak a támogatott hiteleket tartalmazza).

A megfelelő erőforrások biztosításához, egyben a költséghatékonyságot is figyelembe véve, és elköteleződve az elektronikus adatgyűjtési rendszerek mellett, az AM szerződés keretében az AKI ASIR rendszerét használja.

A hivatalos statisztika előállítása objektív módon, kizárólag szakmai szabályoknak megfelelően történik, a szakmai függetlenség biztosított.

Tekintettel arra, hogy a minisztériumban a legtöbb statisztikának az alapja valamilyen adminisztratív, hatósági nyilvántartás, és ugyanaz a személy látja el az adminisztratív célú adatelőállítást, biztosítja az adatok döntéselőkészítés céljából történő felhasználását, valamint a statisztikai adatok előállítását, így mind a minisztériumban, mind a közreműködő szerveknél összemosódik a gyakorlatban a hivatalos statisztika előállítására és az egyéb célból gyűjtött adatok kezelése.

A minisztérium tájékoztatási tevékenysége szabályozott, a közzététel során is érvényesül a pártatlanság, objektivitás. Ezt a felhasználókkal történt egyeztetés is alátámasztotta. A szervezet rendelkezik önálló statisztikai aloldallal, tájékoztatási naptárral, és a korábbi ajánlás óta kialakításra került a tudományos célú adathozzáférés szabályozása mind a kutatószobában történő kutatás, mind pedig mikroadat kiadás formájában. Ugyanakkor az Akkreditációs Bizottság megállapította a felhasználókkal folytatott megbeszélés alapján, hogy a felhasználóknak nincs ismerete a kutatószoba és az anonimizált mikroadat-kiadás lehetőségéről.

A minisztérium a közzététel során elsősorban statikus táblákat publikál, valamint az adatok megértését támogató módszertani dokumentációk és minőségjelentések is elérhetőek. Egyedi (ad hoc) adatkérések nem jellemzőek.

Az akkreditációs eljárás során az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként értékelte, hogy a minisztérium a legfontosabb adatfelvételek tárgyában évente felhasználói igényfelmérő megbeszéléseket szervez, melyek emlékeztetői a felhasználók számára is elérhetőek a statisztikai aloldalon. A megbeszélések igazodnak az OSAP tervezésének ütemezéséhez, így a felmerülő igényeket be tudják építeni az adatfelvételeikbe.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint szintén kiemelendő az Agrárminisztérium együttműködési gyakorlata a Hivatalos Statisztikai Szolgálat más szerveivel. Emellett a rendszeres együttműködés a szakmai területekre is kiterjed, így a mezőgazdasági statisztikák területén a KSH Ágazati statisztikai főosztályával rendszeres a szakmai egyeztetés, melynek keretében az Eurostat munkacsoport üléseire közös szakmai álláspontot állítanak össze. Az AKI szakértővel szintén rendszeres egyeztetéseket folytatnak.

A lefolytatott akkreditációs vizsgálat eredménye alapján a fentiekre, valamint a jelentésben részletesen kifejtett megállapításokra tekintettel az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az Agrárminisztérium Hivatalos Statisztikai Szolgálaton belüli tevékenysége *megfelel* a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvényben, valamint a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében lefektetett elveknek. Mindezekre tekintettel az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy az Agrárminisztérium továbbra is maradjon Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja. Az Akkreditációs Bizottság által javasolt ajánlások teljes körét a 2. rész, míg az egyes elvek vonatkozásában tett konkrét megállapításokat és a megfelelés szintjét a jelentés 5. része tartalmazza.

2. AJÁNLÁSOK

1. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Agrárminisztérium kezdeményezze a 182/2022. (V.24.) Korm. rendelet módosítását annak céljából, hogy az agrárminiszter feladatai között jelenjen meg a hivatalos statisztikák előállításáért, közzétételéért, fejlesztéséért való felelősség. (1. elv)
2. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében a minisztérium Alapító Okiratának módosítása révén az Agrárminisztérium a tevékenységei között sorolja fel a hivatalos statisztikai tevékenységet a megfelelő kormányzati funkció szerinti megjelöléssel. (1. elv, 5. elv)
3. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében jelenjen meg a belső szervezetszabályozó dokumentumokban a hivatalos statisztikáért felelős személy, aki egy személyben felel a hivatalos statisztikai tárgyú döntésekért. (1. elv, 2. elv)
4. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében az Agrárminisztérium SZMSZ-ében, a hivatalos statisztikai feladatellátásban érintett szervezeti egységek ügyrendjében, valamint az érintett vezetők SZMSZ-ben szabályozott feladatai között, illetve az illetékes munkatársak álláshelyi feladat leírásában jelenjen meg a hivatalos statisztikai feladatok ellátása. (1. elv, 5. elv)
5. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Agrárminisztérium teremtse meg a jogi alapját a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemen való statisztikai együttműködésnek, megjelenítve benne a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében rögzített elveket, továbbá a 9/2021 (XI.18.) AM utasítás megfelelő pontjait, mint kötelezettségeket. A megállapodásban egyértelműen különüljön el a hivatalos statisztikai tevékenység az egyéb feladatellátástól. (valamennyi elv)
6. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében az Agrárminisztérium a HSSz tagjaival együttműködve valamennyi, statisztikai adatelőállításban résztvevő munkatársának biztosítsa a hivatalos statisztikával kapcsolatos oktatásokat, valamint az adatvédelmi tárgyú képzéseket. Az oktatások terjedjenek ki a hivatalos statisztikával kapcsolatos kérdésekre vonatkozó átfogó ismeretanyagra (pl. Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe, általános statisztikai módszertanok). (5. elv)
7. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében az Agrárminisztérium terveze meg az adatgyűjtésekhez kapcsolódó minőségi elvárásokat, beleértve a pontossági kritériumokat. (7. elv, 11. elv)

8. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében az Agrárminisztérium módosítsa a 9/2021 (XI.18.) AM utasítást annak érdekében, hogy annak hatálya és rendelkezései terjedjenek ki valamennyi statisztikai adatelőállításban résztvevő szervezetre. (valamennyi elv)
9. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében az Agrárminisztérium pontosítsa az adathozzáférési csatornákat, a csatornákhöz való hozzáférés szabályait, és kommunikálja is azokat. (2. elv, 3. elv, 14. elv)
10. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében az Agrárminisztérium biztosítsa a megfelelő erőforrásokat a hivatalos statisztikai munka elvégzése érdekében. (5. elv)
11. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében az Agrárminisztérium az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (OSAP) 2025. évi felülvizsgálata során tekintse át az OSAP-ban szereplő adatátvételeit, azok adatszolgáltatói körét, adatköreit, és azokat úgy módosítsa, hogy az OSAP csak a valóban a hivatalos statisztika körébe tartozó adatátvételeket tartalmazza. (1. elv)
12. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében az Agrárminisztérium törekedjen arra, hogy jól elválasztható legyen a statisztikai célból és az igazgatási célból gyűjtött adatok kezelése, publikálása. (1. elv, 2. elv, 6. elv, 7. elv, 8. elv)

3. Bevezetés

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjai (a továbbiakban: statisztikai szervezetek) magukra nézve kötelező érvénnyel, egybehangzó támogatással fogadták el 2017 júniusában a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében (a továbbiakban: Kódex) foglalt iránymutatásokat, minőségi követelményeket.

Célul tűzték ki a Kódexben foglalt elveknek, ismérveknek való lehető legteljesebb megfelelést. Ennek szellemében feladatukat úgy látják el, hogy a hivatalos statisztika hatóköre találkozzon a felhasználói igényekkel, a hivatalos statisztika fejlesztése, előállítása és közzététele magas színvonalon történjen, és a statisztikai termékek mindenki számára hozzáférhetőek és érthetőek legyenek.

Mindezen célok elérése érdekében a statisztikai szervezetek elkötelezték magukat a hivatalos statisztika minőségének közös, folyamatos és koordinált javítása és a megfelelés szintjének jogszabályon alapuló, rendszeres értékelése mellett. Ennek konkrét eszköze az akkreditációs eljárás, amelynek jogi környezetét és alapvető szabályait a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény és az annak végrehajtására kiadott 184/2017. (VII.5.) Korm. rendelet tartalmazza.

Az akkreditációs eljárás célja, hogy egységes minőségi keretrendszerre alapozva megállapítsa, hogy a HSSz tagjai a hivatalos statisztikai tevékenységüket milyen színvonalon látják el. Az akkreditációs eljárás első szakasza az önértékelési szakasz. Az önértékelési szakasz során az akkreditációra készülő statisztikai szervezet feladata volt az önértékelő kérdőív kitöltése. Ezt követően háromtagú akkreditációs szakértői bizottság elemezte a kitöltött kérdőívet, valamint a válaszokat alátámasztó dokumentumokat, majd helyszíni interjúkat folytatott le az értékelt szervezet szakértőivel, vezetőivel. Mindezek alapján készítette el a bizottság az akkreditációs jelentését.

Az akkreditációs jelentésben rögzített megállapítások segítségével átfogó képet kapunk a szervezet hivatalos statisztikai tevékenységéről. A jelentésben ajánlások kerültek megfogalmazásra, amelyek további fejlesztési intézkedések koordinált elindításához, folytatásához szolgáltatnak kiindulási alapot a szervezet számára, a hivatalos statisztikai tevékenysége minőségének továbbfejlesztése érdekében.

Az Agrárminisztérium esetében az eljárást a bizottság tagjaiként Dr. Szabó Tamás Attila (Országos Bírósági Hivatal), Tóth Péter (Központi Statisztikai Hivatal) továbbá az akkreditációs bizottság elnökeként Dr. Láng Dóra (Központi Statisztikai Hivatal) folytatta le, melynek során a helyszíni látogatásra 2024. február 19-21. között került sor. A személyes interjúkon részt vettek körét a jelentés 1. sz. melléklete tartalmazza.

A jelentés alapján az értékelt szervezet saját maga számára fogalmazza meg a fejlesztési intézkedéseket, melyek előrehaladását a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület kíséri a továbbiakban figyelemmel.

4. Az értékelt szervezet bemutatása: helye és működése a Hivatalos Statisztikai Szolgálatban

Az Agrárminisztérium a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény alapján a miniszter irányítása és felügyelete alatt álló központi államigazgatási szerv. A minisztérium, mint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja, a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény szerint látja el hivatalos statisztikai tevékenységét. A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V.24.) Korm. rendelet 55. § (2) bekezdés n) pontjában az Agrárminiszter feladatai között nevesítve van *az agrárstatisztikai információs rendszerek kialakításáért és működtetéséért való felelősség*. Az Akkreditációs Bizottság megjegyzi, hogy a korábbi statútum rendelet (94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet) 80. § (2) bekezdés m) pont úgy szövegezte, hogy „A miniszter az agrárpolitikáért való felelőssége keretében:

m) felel az agrárgazdaság és a környezet állapotát, valamint annak változását bemutató hivatalos statisztikák előállításáért, közzétételéért és fejlesztéséért,”

Az Akkreditációs Bizottság a korábbi rendeletben szereplő megfogalmazást támogatná, mert az egyértelműen rögzítené a miniszternek a hivatalos agrárgazdasági statisztikai feladatát.

A minisztérium hivatalos statisztikai adatokat az OSAP alapján gyűjt, illetve vesz át. Az Agrárminisztérium a jelentés elkészítésekor a 2024. évi OSAP szerint az alábbi adatgyűjtések, adatátvételek végrehajtásáért felelős:

Adatgyűjtések:

- 1257 Nettó fakitermelés
- 1259 Az erdei fatermékek termelése, készletváltozása és erdészeti árstatisztikák
- 1703 Tájékoztatás a támogatás mellett igényelhető agrárgazdasági hitelekéről

Adatátvételek:

- 1254 Beszámoló az erdőterületről, az erdősítésekről és a fakitermelésekről

- 1255 Erdőkárok összesített kimutatása
- 1256 Jelentés az erdészeti szaporítóanyagokról
- 1261 Vadgazdálkodási jelentés
- 1262 Vadállomány becslési jelentés
- 1709 Tájékoztató az országos jelentőségű védett természeti területekről és a "Natura 2000" területekről
- 2577 Tájékoztatás az agrárgazdaság hiteleiről

A minisztérium az OSAP-ban elrendelt adatfelvételekkel kapcsolatos hivatalos statisztikai tevékenység végrehajtását nem kizárólag önmaga, hanem háttérintézménye, a NÉBIH, NFK bevonásával, valamint kiszervezett formában (AKI, MATE) hajtja végre.

Az erdőgazdálkodási statisztika esetében fontos kiemelni, hogy a teljes statisztikai adat előállítási folyamatot a publikálás kivételével, megállapodás alapján az NFK és az AM irányítása alatt álló NÉBIH (1db éves gyakoriságú adatátvétel) végzi. Az Agrárminisztérium Erdészeti Fejlesztéspolitikai és Innovációs Főosztálya erdészeti szakmai kérdésekben ad iránymutatást az NFK részére, és szakpolitikai adatigényeket közvetít. Az Agrárgazdaságért Felelős Helyettes Államtitkárság statisztikai szakmai iránymutatást ad, és publikálja az adatokat.

A vadgazdálkodási statisztikai tevékenységet a Vidékfejlesztési Minisztérium – Szent István Egyetem (továbbiakban: SZIE) között 2013-ban kötött keretszerződés alapján részben a SZIE végzi. A minisztérium jogelődjének megbízásából a SZIE Vadvilág Megőrzési Intézetében 1993 óta folyik az OVA kialakítása, melyből a hivatalos statisztikák előállnak. Az OVA létrehozását és alkalmazását a vad védelméről, a vadgazdálkodásról és a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény rendelte el (48. §). A SZIE most már MATE elnevezéssel működik. A MATE Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézetében működő szervezeti egység készíti a vadgazdálkodási statisztikát, melynek során a saját maga által előállított adminisztratív adatállományból (OVA) átveszi statisztikai célra az adatokat, elkészíti a minőségjelentést és a módszertani dokumentációt, és megküldi azokat az Agrárminisztérium Vadgazdálkodási Főosztályának. A főosztály átnézi a megküldött tartalmakat, elkészíti a statisztikai közleményt, majd mindezt megküldi az AGHÁT-nak publikálás céljából. Az AM és a MATE közötti feladatellátást megállapodás szabályozza, amely 2023. december 31. napján megszűnt, de a helyszíni látogatás során bemutatásra került egy e-mail levelezés, amely alapján 2024. februárjában a minisztérium részéről kiküldésre került egy „szándéknyilatkozat” a további együttműködésre, kitérve a jövőbeni finanszírozás biztosítására is. Az új megállapodás tervezetnek a hivatalos statisztikai tevékenységet érintő részét látta az Akkreditációs Bizottság, amelyben megjelentek a korábbi akkreditációs ajánlás elvárásai is.

A környezetvédelmi statisztika vonatkozásában fontos kiemelni, hogy az előző akkreditációhoz képest a környezetügy 2022-ben elkerült az Agrárminisztériumtól. A 1066-os nyilvántartási számú adatátvételt már nem publikálja a minisztérium, de a korábbi évek adatai elérhetők a honlapon.

Az AKI az adatgyűjtések során használt szoftvert, az ASIR-t és az ahhoz szükséges törzsadatkezelést és informatikai tanácsadást, valamint a kutatószobai infrastruktúrát biztosítja. Emellett az MNB-től átveszi a HITREG-ből származó adatokat, adatbázisba rendezi azokat, aggregált adattáblákat szolgáltat az AM-nek, és közreműködik a HITREG és a statisztikai adatok összehasonlításában. A HITREG-adatokat először 2024. májusában tervezi publikálni az AM, ezért az AKI csak mostantól végez statisztikai adatelőállítást a minisztérium részére.

Az AKI a feladatot egyfelől (ASIR és Kutatószoba) a jogelőd Földművelésügyi minisztériummal kötött megállapodás alapján végzi, másfelől (agrárstatisztikai OSAP-adatgyűjtés) az AM-mel kötött Támogatói okirat keretében. A Támogatói okirat tartalmazza a feladat ellátás költségeinek a biztosítását is.

A szétagolt szervezeti felépítés miatt erős és hatékony koordinációra van szükség, amelyet a Mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkár irányítása alatt álló, AGHÁT Titkársága lát el. A Titkárság hivatalos statisztikai koordinációs tevékenységen kívül egyéb, nem statisztikai feladatokat is ellát. Az AGHÁT jogosult a minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységet végző szervezeti egységei és az NFK, a NÉBIH, az AKI és a MATE statisztikai tevékenységet végző szervezeti egységei számára szakmai, módszertani útmutatásokat kiadni, és a statisztikai feladatok teljesítéséről tájékoztatást kérni. Emellett a Központi Statisztikai Hivatallal és a Hivatalos Statisztikai Szolgálat többi tagjával való kapcsolattartásért, valamint a minisztérium statisztikai tevékenységének képviselétéért, a statisztikai honlap működtetéséért, a statisztikai tartalmak publikálásáért is az AGHÁT a felelős.

A minisztérium hivatalos statisztikáért felelős vezetője az Agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a gyakorlatban a hivatalos statisztikáért felelős vezető nem vesz részt a napi statisztikai munkában, irányításban, helyette az AGHÁT-on dolgozó gazdasági elemző, mint fő koordinátor és az agrárstatisztikai referens(ek) jár(nak) el, tartja, tartják a kapcsolatot. A helyettes államtitkár stratégiai kérdésekben dönt, de utólag a gazdasági elemzőt és az agrárstatisztikai referens(ek)e)t tájékoztatja. Fontos kiemelni, hogy a Titkárságot, mint főosztályt a titkárságvezető vezeti az SZMSZ értelmében, de a gyakorlatban a hivatalos statisztikát érintő kérdések nem

tartoznak hozzá, azt maga a helyettes államtitkár, illetve a gazdasági elemző, továbbá az agrárstatisztikai referens(ek) intézi(k).

Az egyes szakstatisztikákért felelős szervezeti egységek vezetői önállóan döntenek a statisztikai módszertani kérdésekben, de a gyakorlatban sok esetben kikérik az AGHÁT véleményét is (pl. mintakiválasztás az erdőgazdálkodási statisztika esetében). Fontos kiemelni, hogy a minisztériumi szervezeti egységekkel az együttműködés közvetlen, főosztályvezetői és szakértői szinten történik, abban államtitkárok, helyettes államtitkárok nem vesznek részt a gördülékeny feladatvégzés és a szakmai függetlenség minél magasabb szintű biztosítása érdekében.

A fentieknek megfelelően a statisztikai tevékenység nem mindenhol jelenik meg az adott szervezeti egység feladatai között a minisztérium és a közreműködők Szervezeti és Működési Szabályzatában (SZMSZ), valamint a szervezeti egységek ügyrendjeiben, illetve az érintett kollégák álláshelyi feladatai (munkaköri feladatai) között sem.

Tekintettel arra, hogy a minisztériumban a legtöbb statisztikának az alapja valamilyen adminisztratív, hatósági nyilvántartás és ugyanaz a személy látja el az adminisztratív célú adatelőállítást, biztosítja az adatok döntéselőkészítés céljából történő felhasználását, valamint a statisztikai adatok előállítását, így mind a minisztériumban, kivéve az AGHÁT-ot és a természetvédelemért felelős szakterületet-, mind a közreműködő szerveknél, kivéve az NFK-t, AKI-t, összemosódik a gyakorlatban a hivatalos statisztika előállítása és az egyéb célból gyűjtött adatok kezelése. Ez hasonlóan nem egyértelmű a felhasználók számára sem, azaz ők sincsenek tisztában azzal, hogy mikor kérnek, kapnak hivatalos statisztikai adatot, és mikor adminisztratív adatot.

A minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységének szabályozásáról a statisztikai szabályzat kiadásáról szóló 9/2021. (XI.18.) AM utasítás rendelkezik. Az AM utasítás meghatározza a minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységének szakmai és szervezeti, egyes eljárási kereteit, figyelembe véve a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében rögzített elvárásokat. Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az AM utasításban foglaltak összességében a gyakorlatban is megvalósulnak. Az Akkreditációs Bizottság ugyanakkor a magasabb szintű megfelelés érdekében javasolja, hogy az utasításban jelenjen meg valamennyi, a hivatalos statisztika előállításában részt vevő szervezet és azok kötelezettségei. (Az utasításban jelenleg csak az AM illetékes szervezeti egységei és az NFK van nevesítve). Emellett mind a NÉBIH, mind a MATE, és 2024-től már az AKI is végzi a hivatalos statisztikák előállítását azzal, hogy a publikálás az minisztérium hatáskörében van.

Az AM utasítás az alábbi elemekre vonatkozóan tartalmaz előírásokat:

- meghatározza a minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységének a célját;
- rögzíti a statisztikai tevékenység jogi és szakmai kereteit, beleértve a Nemzeti Statisztikai Gyakorlati Kódexnek való minél teljesebb körű megfelelést;
- meghatározza a minisztérium statisztikai tevékenységének szervezeti kereteit;
- előírja a statisztikai tevékenység szakmai függetlenségének a biztosítását;
- megfogalmazza a hatékony működéssel és az adatszolgáltatói terhek csökkentésével kapcsolatos elvárásokat;
- meghatározza a felhasználói igények megismerésével kapcsolatos feladatokat;
- lefekteti a statisztikai adatok kezelésének és az adathozzáférés szabályait;
- meghatározza a minőségi követelményeket.

A statisztikai adatelőállítási folyamat lépéseivel kapcsolatban tartalmazza:

- az adatok ellenőrzésére vonatkozó legfontosabb szempontokat;
- a minisztérium revíziós politikáját;
- valamint a tájékoztatásra, adathozzáférésre vonatkozó előírásokat (beleértve az előzetes hozzáférést és a tudományos célból történő hozzáférést kutatószobában, illetve anonimizált mikroadat kiadás keretében, amelynek kialakítása a korábbi akkreditáció során megfogalmazott ajánlásra történt).

Az AM utasítás emellett a hivatalos statisztikai tevékenységre vonatkozóan éves statisztikai munkaterv és beszámoló készítését is előírja, amelyet az Akkreditációs Bizottság pozitívumként értékelt.

A hivatalos statisztikai tevékenység eredményeként előálló statisztikai adatokat a minisztérium minden, felelősségi körébe tartozó szakstatisztikára vonatkozóan közzétesz. A szervezet rendelkezik önálló statisztikai aloldallal (www.agrarstatisztika.kormany.hu). A közzététel során statikus táblákat, statisztikai közleményeket publikálnak, a honlapon elérhetőek a minőségjelentések, a metaadatok, egyéb értelmezést segítő információk, valamint a tájékoztatási naptár. A minisztérium tájékoztatja az aloldalon keresztül a felhasználókat az egyedi adatkérés lehetőségéről és a kutatási célra történő mikroadat-hozzáférésről. Adatkiadást, felhasználói tájékoztatást a közreműködő szervek is véghezvisznek.

Az Agrárminisztérium nemzetközi adatszolgáltatást teljesít, többek között az európai statisztikákról szóló 223/2009/EK rendelet szerinti egyéb nemzeti hatóságként közvetlenül küld adatot az Eurostat részére.

5. **Értékelő** rész a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elvek teljesítéséről

1. Szakmai függetlenség

A minisztériumban a hivatalos statisztika előállítása, fejlesztése teljes mértékben független módon, kizárólag a szakmai szempontok figyelembevételével történik. A statisztikai szabályzat kiadásáról szóló 9/2021. (XI. 18.) AM utasítás szabályozza a minisztériumon belüli feladatmegosztást, a hivatalos statisztikai tevékenység koordinálásért felelős szervezeti egység, az AGHÁT, valamint a minisztérium statisztikai egységei és az NFK vonatkozó feladatait. A statisztikára vonatkozó szabályozás deklarálja, hogy a minisztérium hivatalos statisztikához kapcsolódó feladatait a közreműködő szervezeti egységek szakmailag függetlenül látják el.

A hivatalos statisztika előállítása során minden egyes lépést illetően a szakmai függetlenség biztosított.

A minisztérium a szakmai függetlenség elvében támasztott elvárásoknak az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint részben felel meg.

1.1. Hivatalos statisztikát olyan szervezetek vagy szervezeti egységek állítanak elő, melyek hivatalos statisztikai tevékenysége független bármely politikai–szakpolitikai irányítási szervezettől vagy szervezeti egységtől, valamint a magánszektor szereplőitől.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg.

Az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint a hivatalos statisztika feladat megosztásának szabályozása megfelelő, a helyszíni vizsgálatkor elhangzottak is ezt támasztják alá. A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 55. § (2) bekezdés n) pontjában az Agrárminiszter feladatai között nevesítve van az agrárstatisztikai információs rendszerek kialakításáért és működtetéséért való felelősség. Ugyanakkor az Akkreditációs Bizottság megjegyzi, hogy korábbi Statútum rendelet (94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet) 80. § (2) bekezdés m) pont úgy szólt, hogy „A miniszter az agrárpolitikáért való felelőssége keretében:

m) felel az agrárgazdaság és a környezet állapotát, valamint annak változását bemutató hivatalos statisztikák előállításáért, közzétételéért és fejlesztéséért,”

Az Akkreditációs Bizottság a korábbi rendeletben szereplő megfogalmazást támogatná, mert az egyértelműen rögzítené a miniszternek a hivatalos agrárgazdasági statisztikai feladatát.

A Statútum rendelet változtatása mellett a korábbi ajánlásként megfogalmazottak ellenére sem került sor az Alapító Okirat módosítására.

A széttagolt szervezeti felépítés miatt erős és hatékony koordinációra van szükség, amelyet a Mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkár irányítása alatt álló, AGHÁT Titkársága lát el. Ennek keretében az AGHÁT jogosult a minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységet végző szervezeti egységei és az NFK, a NÉBIH, az AKI és a MATE statisztikai tevékenységet végző szervezeti egységei számára szakmai, módszertani útmutatásokat kiadni és a statisztikai feladatok teljesítéséről tájékoztatást kérni. Emellett a Központi Statisztikai Hivatallal és a Hivatalos Statisztikai Szolgálat többi tagjával való kapcsolattartásért, valamint a minisztérium statisztikai tevékenységének képviseléséért, a statisztikai honlap működtetéséért, a statisztikai tartalmak publikálásáért is az AGHÁT a felelős.

A minisztérium hivatalos statisztikáért felelős vezetője az Agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a gyakorlatban a hivatalos statisztikáért felelős vezető nem vesz részt a napi statisztikai munkában, irányításban, helyette az AGHÁT-on dolgozó gazdasági elemző, mint fő koordinátor és az agrárstatisztikai referens(ek) jár(nak) el, tartja, tartják a kapcsolatot. A helyettes államtitkár stratégiai kérdésekben dönt, de utólag a gazdasági elemzőt és az agrárstatisztikai referens(ek)e)t tájékoztatja. Fontos kiemelni, hogy a Titkárságot, mint főosztályt a titkárságvezető vezeti az SZMSZ értelmében, de a gyakorlatban a hivatalos statisztikát érintő kérdések nem tartoznak hozzá, azt maga a helyettes államtitkár, illetve a gazdasági elemző, továbbá az agrárstatisztikai referens(ek) intézi(k).

A különböző szakstatisztikák végrehajtása, az adott szakterületért felelős szervezeti egységekben történik. Az egyes szakstatisztikákért felelős szervezeti egységek vezetői önállóan döntenek a statisztikai módszertani kérdésekben, de a gyakorlatban sok esetben kikérik az AGHÁT véleményét is (pl. mintakiválasztás az erdőgazdálkodási statisztika esetében). Fontos kiemelni, hogy a minisztériumi szervezeti egységekkel az együttműködés közvetlen, főosztályvezetői és szakértői szinten történik abban államtitkárok, helyettes államtitkárok nem vesznek részt a gördülékeny feladatvégzés és a szakmai függetlenség minél magasabb szintű biztosítása érdekében.

A statisztikai tevékenység nem mindenhol jelenik meg az adott szervezeti egység feladatai között a minisztérium és a közreműködők SZMSZ-ében, valamint a szervezeti egységek ügyrendjeiben, illetve az érintett kollégák álláshelyi (munkaköri) feladatai között sem.

A minisztérium szervezetében végzett hivatalos statisztikai adatelőállítási tevékenység szakmai függetlenségét ugyanakkor mindenképpen erősítené, ha a hivatalos statisztikai tevékenység kifejezetten megjelenne az Agrárminisztérium alaptevékenységét meghatározó Alapító Okiratban, valamint a Statútum rendelet megfogalmazása módosításra kerülne, illetve valamennyi érintett szervezeti egység SZMSZ-i, ügyrendi, álláshelyi feladatai között megjelenne a hivatalos statisztikai tevékenység ellátása.

1.2. A hivatalos statisztikáért felelős vezető szakmai döntéseinek függetlenségét a szervezet biztosítja.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg.

A minisztérium hivatalos statisztikáért felelős vezetője az Agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár. A helyettes államtitkár álláshelyi feladatainak leírásában nem jelenik meg, hogy ő a hivatalos statisztikai vezető, ugyanakkor az irányítása alatt álló Titkárság feladatai között megjelennek a hivatalos statisztikai tevékenységgel, annak koordinációjával kapcsolatos feladatok.

A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy jelenjen meg a belső szervezetszabályozó dokumentumokban a hivatalos statisztikáért felelős személy, aki egy személyben felel a hivatalos statisztikai tárgyú döntésekért.

1.3 A hivatalos statisztikai feladatot ellátó (a funkcióért felelős) személyek a hivatalos statisztikák fejlesztése, előállítása és közzététele szempontjából függetlenek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az AM utasítás tartalmazza a minisztérium statisztikai tevékenységével kapcsolatos feladatmegosztást, valamint a koordinációért felelősként az AGHÁT szervezeti egységet jelöli ki. Az AM utasítás rögzíti a statisztikai szervezeti egységek függetlenségét.

A statisztikai adatok előállításáért és publikálásáért felelős szervezeti egységek vezetői önállóan döntenek statisztikai szakmai ügyekben, különösen az alkalmazott statisztikai módszertanok és eljárások fejlesztéséről, átalakításáról, az előállított statisztikai termékek és a tájékoztatási naptár tartalmáról, valamint a közlemények publikálásának időpontjáról. Előzetes egyeztetési kötelezettség a statisztikát érintően egyedül

pénzügyi/informatikai kérdésekben van. Ugyanakkor a helyszíni látogatáson elhangzott, hogy sem a pénzügyi, sem az informatikai kérdésekben nincs változás, azok biztosítottak, ezért igazán előzetes egyeztetés, kérés nem fogalmazódik meg. Így az egyeztetési kötelezettség inkább elméleti, mind sem gyakorlati. A helyszíni vizsgálat során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött róla, hogy az AM utasításban meghatározott függetlenség a gyakorlatban is megvalósul, semmilyen előzetes jóváhagyás nem szükséges sem a statisztikai módszereket, sem pedig a közzétételt illetően. Az előre kiadott tájékoztatási naptár szerint történik a publikálás. Politikai befolyás sem a hivatalos statisztikát előállító személyek irányába, sem a statisztikai tevékenységet illetően sohasem fordult elő.

2. Pártatlanság, objektivitás

A minisztérium az összes, általa előállított hivatalos statisztikát hozzáférhetővé teszi a statisztikai aloldalán elektronikus formában.

A hivatalos statisztikára vonatkozó AM utasítás szabályozza a statisztikai adatelőállítási folyamat pártatlanság, objektivitás szempontjából meghatározó elemeit.

A szabályozás rögzíti, hogy a statisztikák előállítását a szakterületért felelős főosztály végzi, kiemelve a szakmai függetlenség biztosítását. A tájékoztatás, publikálás tekintetében is megjelenik a szabályzatban a pártatlanság, a tárgyilagosság, valamint a résztvevők szakmai függetlensége. Emellett a revíziókkal szembeni legfontosabb elvárásokat is rögzíti a szabályzat, melyek összhangban vannak a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexének elveivel. A korábbi akkreditációs eljárás óta a minisztérium statisztikai szabályzata már tartalmazza az előzetes hozzáférés szabályait a Kódex elveivel összhangban.

Az Akkreditációs Bizottság meggyőződött róla, hogy a statisztikai adatok pártatlansága, objektivitása a minisztérium esetén a gyakorlatban az AM utasításban foglaltaknak megfelelően érvényesül. A statisztikáért felelős vezető, valamint a hivatalos statisztika előállításában résztvevő szervezeti egységek illetékes kollégái (beleértve a közreműködő szerveket is) megerősítették, hogy a mindennapi munka során a szakmai szempontok határozzák meg a statisztika előállításával, közzétételével kapcsolatos döntéseket.

Az AGHÁT egységes szempontok alapján ellenőrzi a publikálásra kerülő statisztikai tartalmakat, többek között azok pártatlanságát, objektivitását. Ennek köszönhetően minden statisztikai terület esetében ugyanazok a követelmények érvényesülnek.

A minisztérium a pártatlanság, objektivitás elvében támasztott elvárásoknak az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint teljes mértékben megfelel.

2.1 A hivatalos statisztikákhoz történő egyidejű hozzáférés biztosított és megkülönböztetéstől mentes. Az előzetes hozzáférés esetei szabályozottak.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium az általa előállított valamennyi hivatalos statisztikai adatra vonatkozóan jelentet meg nyilvánosan elérhető adattáblát, statisztikai közleményeket. A szabályzat kitér az előre definiált, statikus táblák megjelentetésének rendjére, valamint az egyedi adatkérések folyamatára. Ami újdonság a korábbi akkreditációs eljárásához képest (és egyben az akkori egyik ajánlás teljesítése is), hogy az utasítás részletesen szabályozza az előzetes hozzáférés szabályait, eljárásrendjét. Előzetes hozzáférésre a szabályozás bevezetése óta nem került sor, igény nem jelentkezett.

A minisztérium az előállított statisztikai adatokat és közleményeket valamennyi felhasználó számára egyidőben és megkülönböztetéstől mentesen teszi közzé a statisztikai aloldalon. A szabályozás értelmében a statisztikát előállító szervezeti egység csak a honlapon való publikálást követően küldheti meg a minisztérium más szervezeti egységeinek vagy szervezeten kívülre az adatokat.

A honlapon történő megjelentetést az AGHÁT intézi. Ugyanakkor adatkéréssel, adatok értelmezésével kapcsolatban a felhasználók keresik az egyéb közreműködőket is (MATE, NFK, AKI).

2.2 A hozzáférhetőség szabályozása nyilvános.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium hivatalos statisztikáinak közzététele szabályozott, a nyilvánosság számára elérhető. A vonatkozó AM utasítás szabályozza a közzétételt, beleértve az egyedi adatkérések menetét, valamint a korábbi akkreditáció óta már a tudományos célú hozzáférést (kutatószobában, illetve anonimizált mikroadat kiadás formájában), illetve az előzetes hozzáférést.

A szervezet rendelkezik önálló statisztikai aloldallal (www.agrarstatisztika.kormany.hu), melyen a felhasználók a hivatalos statisztikai adatok és statisztikai közlemények mellett az érthetőséget segítő információkat (módszertani dokumentációk, minőségjelentések, felhasználói igényfelmérések dokumentumai) is elérhetnek.

A szervezet rendelkezik Tájékoztatási naptárral, amellyel kapcsolatos szabályokat az AM utasítás tartalmazza és amely naptár a honlapon megtalálható.

Az egyedi adatkérés, a tudományos célú hozzáférés menetéről a statisztikai aloldalon kapnak tájékoztatást a felhasználók. Egyedi adatkérés, illetve tudományos célú hozzáférés iránti igény nem jellemző, eddig nem volt rá igény, mert a minisztérium nagyon sokféle adatot megjelentet az aloldalon. Az Akkreditációs Bizottság szerint ez a kétféle adathozzáférési lehetőség nem eléggé hangsúlyosan jelenik meg a honlapon, így a felhasználókkal történő megbeszélés alapján kiderült, hogy a tudományos célú hozzáférésekről nem tudnak, számukra nem ismert, ezért nem keresik, ezért sem vették eddig igénybe, holott jó lehetőségnek tartják.

A vizsgálat során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a gyakorlatban a felhasználók számára a hozzáférhetőséggel kapcsolatos információk nyilvánossága megfelelő.

2.3 A publikált adatok körét, a statisztikai adatelőállítás folyamatát és az adatok közzétételi módját kizárólag szakmai döntések határozzák meg; a statisztikai közlemények kizárólag szakmailag, módszertanilag megalapozott kijelentéseket tartalmaznak.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az adatfelvételeknél meghatározott adatkörök alapján az Agrárminisztérium önállóan határozza meg, hogy milyen módszertan szerint és milyen csoportosításban állítja össze és teszi hozzáférhetővé a statisztikai adatokat.

A módszertani szakmai függetlenséget a statisztikai tevékenység során a vonatkozó AM utasítás határozza meg, miszerint „A statisztikai adatok előállításáért és publikálásáért felelős szervezeti egységek vezetői önállóan döntenek statisztikai szakmai ügyekben, különösen az alkalmazott statisztikai módszertanok és eljárások fejlesztéséről, átalakításáról, az előállított statisztikai termékek és a tájékoztatási program tartalmáról, valamint a közlemények publikálásának időpontjáról.”

Az egyes szakstatisztikákat azok a szervezeti egységek készítik, amelyek az adott témát érintő szakpolitikáért is felelősek. Ezen szervezeti egységek rendelkeznek a szükséges szaktudással és működtetik az adminisztratív adatbázisokat is.

Ugyanakkor az AGHÁT szakmai, módszertani útmutatásokat jogosult kiadni, és azok, illetve a statisztikai feladatok teljesítéséről tájékoztatást kérni.

Az egyes szakstatisztikák esetén a nemzetközi és hazai módszertanokat folyamatosan nyomon követi mind a minisztérium, mind pedig a közreműködők.

Az Akkreditációs Bizottság meggyőződött róla, hogy a minisztérium folyamatosan törekszik az adatfelvételeknél alkalmazott módszerek fejlesztésére, a szakmailag legjobb megoldások megtalálására. Ennek érdekében a HSSz tagjai közül a KSH-val és az AKI-val rendszeresen tart egyeztetéseket módszertani kérdésekben (pl. mintavételi módszerek, becslési módszerek). Az Akkreditációs Bizottság kiemeli az együttműködést az MNB-vel is a HITREG-adatok átvétele kapcsán.

A közzétételek esetén a statisztikai szabályzat szól a tervezett és nem tervezett revíziókról. A minisztérium az előző akkreditáció óta ténylegesen csak előre nem tervezett revíziót hajtott végre, amelynek oka vagy módszertani változás (MNB által szolgáltatott adatok körében) vagy az aggregált adatokra jelentős hatással bíró kérdőív utólagos beérkezése (agrárhitelezés) volt. A revízió tényét az adattáblákon jelölik a felhasználók irányába, azonban jelenleg ez nehezen észlelhető és követhető. Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy a revíziókra vezessenek be egységes jelölést, beleértve a revízió indokának leírását is, és az adattáblákon túl is jelezzék a felhasználók számára a revízió tényét. (pl. a Tájékoztató naptárban vagy a nyitóoldalon az adatkörök mellett jelölve)

A megküldött dokumentumok és a helyszíni látogatáson tapasztaltak alapján az Akkreditációs Bizottság úgy látja, hogy ezen ismérvben előírtak teljes mértékben teljesülnek.

2.4 A hivatalos statisztikai közlemények tartalma és megjelenítése elválik az intézmény egyéb közfeladataitól és azok ellátása során tett nyilatkozataitól, intézkedéseitől.

Értékelés: Az ismérv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A statisztikai adatokhoz való hozzáférés a felhasználók számára a statisztikai aloldalon (www.agrarstatisztika.kormany.hu) biztosított, illetve egyedi adatkérések teljesítésével történik.

Az AM utasítás kimondja, hogy a statisztikai közleményeknek el kell különülniük a minisztérium többi közleményétől a tárgyilagosság, a pártatlanság, a politikai állásfoglalástól mentesség érdekében.

A statisztikai aloldalon kizárólag a hivatalos statisztikai adatok, statisztikai közlemények, valamint a felhasználók számára készített egyéb, statisztikák értelmezését segítő információk szerepelnek. A felhasználókkal történt megbeszélés is alátámasztotta ezen elv gyakorlatban történő megvalósulását.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során megállapította, hogy az elvnek megfelelően a gyakorlatban teljesül a statisztikai adatok elkülönítése a szervezet más közleményeitől mind tartalmában, mind az elérésben.

3. Felhasználó-központúság

A minisztérium az általa előállított és átvett hivatalos statisztikai adatokat, hozzájuk kapcsolódó metaadatokat és módszertani információkat hozzáférhetővé teszi a felhasználók számára. Elsődleges közzétételi csatorna az elektronikus forma, a minisztériumi statisztikai aloldalon letölthető formában teszik közzé az információkat. A felhasználók minél hatékonyabb kiszolgálása érdekében a minisztérium a KSH honlapján – a KSH Tájékoztatási adatbázisában, STADAT rendszerében – is jelentet meg adatokat, illetve egyedi adatigényeket is teljesít. A tájékoztatás és az adathozzáférés rendje az AM utasításban részletesen szabályozott.

A minisztérium számára a felhasználó-központúság kiemelten fontos, az AM utasítás szabályozza, hogy az OSAP tervezés ütemtervéhez igazodva valamennyi statisztikai területen legalább ötévente felhasználói igényfelmérő megbeszéléseket kell tartani. Ezek gyakorisága bizonyos szakstatisztikák esetén ennél sűrűbb, és egyes területeken a megbeszéléseket online kérdőívek kitöltése előzi meg. Az egyeztető megbeszéléseken megkérdezik a felhasználókat az adatokkal való elégedettségükről, illetve a megbeszéltek alapján módosítják, korszerűsítik adatgyűjtéseiket. A megbeszélésekről emlékeztető is készül, melyeket honlapjukon közzétesznek, ezen a felületen nemcsak a legutóbbi, de a korábbi megbeszélések jegyzőkönyvei is elérhetőek.

Honlapjuk látogatottságát mérik, azt elemzik. A KSH honlapján megtalálható adatok letöltöttségét nem figyelik, illetve az ügyfél-kommunikáció forgalmáról nem áll rendelkezésre nyilvántartás.

A minisztérium a felhasználó-központúság elvében támasztott elvárásoknak az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint részben felel meg.

3.1 A statisztikai szervezetek törekednek a felhasználók és igényeik megismerésére, dokumentálására.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A felhasználók és igényeik megismerése kapcsán a minisztérium az AM utasításnak megfelelően az elmúlt öt évben minden területen legalább egyszer tartott igényfelmérő megbeszélést. Ez alól kivételt jelent a védett természeti területek statisztikája, a helyszíni vizsgálat alapján ennek nincs is relevanciája. A legutóbbi és a korábbi megbeszélések emlékeztetői a statisztikai aloldalon elérhetőek. A megbeszéléseken a felhasználók főbb

csoportjai (kutatóintézetek, szakmai szervezetek, egyetemek, szövetségek, minisztériumi főosztályok) vettek részt. Az emlékeztetők szerves része a jelenléti iv.

A felmerült felhasználói igényeket a tervezésnél figyelembe veszik, indokolt esetben az igények beépültek a különböző adatgyűjtésekbe. Kiemelendő, hogy a gyakorlati megvalósulás mellett a felhasználói igények kielégítéséről az AM utasítás 7. §-a is rendelkezik. A felhasználók kapnak visszacsatolást a gyűjtött adatokról, továbbá az esetleges hiányosságokról is.

A helyszíni vizsgálat során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a kiemelt és releváns felhasználói csoportokat keresik meg, az igényfelmérő megbeszéléseket sok esetben az előzetesen kitöltött online kérdőívek segítik, mellyel a felhasználók elégedettségét kvantitatív módszerekkel mérik. A statisztikai szabályzat ugyan ötvenkénti megbeszéléseket ír elő, de ezek több esetben ennél gyakoribbak. A védett természeti területek kapcsán ilyen nem tartanak, míg a vadgazdálkodással kapcsolatban a gyakorlatban is évente kerül rájuk sor. Az elmúlt években a Bankszövetséggel az egyeztetések gyakoribbak voltak az adatgyűjtés átalakítása miatt.

Összességében a minisztérium a felhasználó igényekre tudatosan reagál, a megbeszélések alapján került sor az adatgyűjtések átalakítására, korszerűsítésére, illetve meglévő adatgyűjtések kiegészítésére is.

3.2 A felhasználók statisztikai termékekkel és szolgáltatásokkal való elégedettségét szisztematikusan és rendszeresen mérik, értékelik, az eredményeket kommunikálják, valamint felhasználják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium az igényfelmérő megbeszéléseken kérdez rá a felhasználóknál a statisztikai termékekkel és szolgáltatásokkal való elégedettségre. A megbeszélések eredményeit kommunikálják, az emlékeztetők a honlapon mindenki számára elérhetőek. Az elhangzottak, megbeszéltek alapján megvizsgálják és fejlesztik az adatgyűjtéseiket, módosítják az adatköröket, fejlesztik tájékoztatási termékeiket.

Az igényfelmérő megbeszéléseken felmerülő kérdések nyomon követése az AGHÁT feladata.

A korábbi akkreditáció óta, az akkori megállapítások alapján fejlesztések történtek, a hitelezési és az erdőgazdálkodási statisztikák esetében kérdőíves felmérés előzi meg az

egyeztetéseket, melyek eredményeit kiértékelik. A vadgazdálkodási és a védett természeti területekre vonatkozó statisztikák esetében a szakterületért felelős munkatársak kérésére nem készült ilyen kérdőív, mivel szűk a felhasználók köre és aránytalan lenne az adminisztratív teher.

A helyszíni látogatás során megemlítésre került, hogy a megvalósult fejlesztésekről e-mailben csatolnak vissza a felhasználóknak. Az egyeztetéseken felmerült kérések megvalósíthatóságáról költség-haszon elv alapján születnek döntések.

Az Akkreditációs Bizottság hasznosnak találná, ha az online elégedettségmérés három-ötévente valamennyi szakstatisztikára kiterjedne.

3.3 A statisztikai adatfelvételek tervezésénél figyelembe veszik a felhasználói igényeket.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A felhasználói igényfelméréseket az AM utasításban foglaltaknak megfelelően az OSAP tervezés ütemtervéhez igazodva kell végrehajtani valamennyi szakstatisztika területén annak érdekében, hogy a felmerült igényeket, véleményeket a tervezés során figyelembe tudják venni.

A statisztikai adatfelvételek tervezésénél figyelembe veszik a felhasználói igényeket, erre példa, hogy az elmúlt években ezek alapján egészült ki többek között a hitelezési statisztika kkv bontással és támogatás előfinanszírozási adatokkal, továbbá az erdőgazdálkodási statisztika ár adatokkal. Az erdőgazdálkodási árstatisztika módszertanát és kérdőívét az adatfelvételért felelős NFK dolgozta ki és 2020-tól gyűjti ezeket az adatokat. Az erdőgazdálkodási statisztika emellett már a megelőző időszakban is jelentős változásokon ment keresztül, több adatfelvétel megszüntetésre került. A hitelezési statisztika kapcsán felhasználói igényként merült fel, hogy az adatok álljanak kkv bontásban rendelkezésre és publikáljanak adatokat a támogatás előfinanszírozó hitelekéről is. A megbeszélések alapján és az ehhez kapcsolódó ráfordítások mérlegelésével bővítették az adatgyűjtést és publikálják az adatokat.

A helyszíni látogatás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az adatkörök bővítése nem okoz jelentős többletterhet az adatszolgáltatók számára. Könnyebbséget jelent emellett, hogy a többletterhek csökkenthetőek azzal, hogy a plusz adatigények becsléssel is előállíthatók és ez az adatok minőségét nem befolyásolja. Van emellett olyan nem teljesített adatigény is, mint pl. az Erdészeti Tesztüzemi Rendszer létrehozása, amely egyrészt nagy adatszolgáltatói tehernövekedéssel, másrészt jelentős pénzügyi ráfordítással járna.

3.4 A felhasználókkal való párbeszéd különböző kommunikációs csatornákon keresztül biztosított.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az ismerv elvárásainak megfelelően létezik olyan csatorna, ahol a felhasználók kapcsolatba léphetnek a minisztérium hivatalos statisztikai adatok előállításáért felelős szakértőivel. A minisztérium központi e-mail-címen fogadja a statisztikákat érintő felhasználói megkereséseket, az elérhetőség a minisztérium statisztikai aloldalán megtalálható. Emellett a szakstatisztikák felelőseinek e-mail-címe a nyilvánosan elérhető módszertani dokumentációkban is fellelhető. Telefonon csak az ismert szakértőket tudják elérni a felhasználók, ugyanakkor a megkeresés ezen formája nem jellemző. Sok felhasználóval rendszeres és közvetlen kapcsolatot ápolnak.

Pozitív irányú előrelépésnek tekinthető, hogy a honlap látogatottságát mérik, azokat elemzik. A tervek között szerepel, hogy 2024-től már negyedévente készítenek elemzést a honlap látogatottságáról. A KSH honlapján elérhető adatokhoz kapcsolódó letöltési statisztikákat eddig nem kérték el, de a jövőben tervezik ezen információk hasznosítását is.

A minisztérium jelenleg nem üzemeltet közösségi médiafelületet, és nem is tervezi olyan oldal létrehozását, amelyen statisztikai információk lennének megtalálhatóak.

A helyszíni vizsgálat alkalmával kiegészítésként megállapításra került, hogy az e-maileket három szakértő válaszolja meg a minisztériumban, így a gyors és hatékony válaszadás lehetősége biztosított. Az OVA-ban található információkkal kapcsolatban gyakran érkeznek megkeresések közvetlenül is az azt üzemeltető MATE-hez. Több esetben fordulnak a minisztériumhoz megkereséssel a KSH-adatokkal kapcsolatban is, melyeket igyekeznek megválaszolni. Az NFK nem teljesít közvetlen adatkéréseket. Az adatkérések kapcsán nem vezetnek nyilvántartást, azt túl nagy adminisztrációs teherként értékelte a minisztérium.

Az Akkreditációs Bizottság által kialakított álláspont szerint az ismervnek történő teljes körű megfeleléshez szükséges, hogy az adatkéréseket, adatkiadásokat dokumentálják, illetve a statisztikai adatok kiadása szabályozottan, egy csatornán történjen. Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy figyeljék a KSH honlapján elérhető adatok letöltési statisztikáit is és az alapján vizsgálják felül az ott publikált adatok körét.

4. Koordináció és együttműködés

A minisztérium tagja az Országos Statisztikai Tanácsnak (OST) és a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testületnek (NSKT). Az OST tagja a minisztérium statisztikáért felelős vezetője, az Agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár, míg az NSKT-nak az AGHÁT gazdasági elemző kollégája.

A minisztériumon belül az AGHÁT Titkársága az a szervezeti egység, amely ellátja a belső és külső koordinátori feladatokat a hivatalos statisztika tekintetében. Ez rögzítve van mind az SZMSZ-ben, a Titkárság ügyrendjében és a kollégák álláshelyi feladatléírásában, mind pedig a statisztikai szabályzatban.

A gyakorlatban a minisztérium a HSSz tagjai közül legszorosabban a KSH-val és az AKI-val működik együtt a statisztikákat érintő módszertani kérdésekkel kapcsolatban. Az együttműködés ezen túlmenően kiterjed a nemzetközi szakmai fórumokon képviselt álláspontok kialakítására, valamint a fejlesztésekben való közös részvételre. Az agrárhitelezési statisztikát (HITREG) érintően pedig szoros az együttműködés az MNB-vel.

A minisztérium a statisztikai tevékenységében érintett közreműködők – az erdészeti statisztika területén az NFK és a NÉBIH, a vadgazdálkodás területén a MATE, agrárhitelezési statisztika (hitelregiszter) területén az AKI – szakmai munkáját hatékonyan koordinálja, felügyeli a gyakorlatban.

Az AM utasítás a minisztériumon kívül kiterjed az NFK tevékenységére is, ugyanakkor egyéb közreműködők, mint az AKI, NÉBIH, MATE, mint szereplők és a feladataik nem jelennek meg az utasításban. Velük a feladatléírás megállapodásokban szabályozott, míg a NÉBIH esetében, mivel a szervezet az agrárminiszter irányítása alatt áll, az irányítási jogkör keretében történik az utasítás, koordináció.

Az Akkreditációs Bizottság a magasabb szintű megfelelés érdekében ajánlást fogalmazott meg az AM utasítással (annak hatályával) kapcsolatban, annak érdekében, hogy az utasításban jelenjen meg valamennyi, a hivatalos statisztika előállításában részt vevő szervezet és azok kötelezettségei.

A fentiekén túlmenően a Szent István Egyetem (jelenleg már MATE) esetén a keretszerződés lejárt. A helyszíni látogatás során bemutatásra került egy e-mail levelezés, amely alapján 2024. februárjában a minisztérium részéről kiküldésre került egy „szándéknyilatkozat” a további együttműködésre, kitérve a jövőbeni finanszírozás biztosítására is. A minisztérium bemutatta a Bizottságnak az új megállapodás-tervezetnek a hivatalos statisztikai tevékenységet érintő részét, amelyben megjelentek a korábbi akkreditációs ajánlás elvárásai is.

A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében a Bizottság ajánlás keretében javasolja, hogy az Agrárminisztérium teremtse meg a jogi alapját a MATE-val való statisztikai együttműködésnek, megjelenítve benne a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében rögzített elveket, továbbá a 9/2021 (XI. 18.) AM utasítás megfelelő pontjait, mint kötelezettségeket. A megállapodásban egyértelműen különüljön el a hivatalos statisztikai tevékenység az egyéb feladatellátástól.

A minisztérium a koordináció és együttműködés elvében támasztott elvárásoknak az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint teljes mértékben megfelel.

4.1 A statisztikai szervezetek szorosan együttműködnek egymással.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium rendszeresen, aktívan részt vesz az OST és az NSKT üléseken, illetve az NSKT munkacsoportjaiban (pl. Tájékoztatási munkacsoport). A KSH meghívása alapján részt vesznek egyéb szakmai, a hivatalos statisztikát érintő fórumokon és nyitottak minden ilyen típusú együttműködésre.

Emellett folyamatos a szakmai kapcsolat a KSH Ágazati statisztikai főosztályával és az AKI-val az agrárstatisztikai információs rendszer fejlesztése érdekében. A KSH Ágazati statisztikai főosztályával rendszeres a szakmai egyeztetés a mezőgazdasági statisztikák területén, az Eurostat munkacsoport üléseire közös szakmai álláspontot állítanak össze. A KSH-val az együttműködés emellett kiterjed a közzétételre is, miszerint a KSH Tájékoztatási adatbázisában és STADAT rendszerében is publikálásra kerülnek a minisztérium bizonyos statisztikái (pl. agrárgazdaság hitelei).

A minisztérium statisztikai rendszerének fejlesztéséhez a KSH Statisztikai koordinációs és jogi, illetve Módszertani főosztályainak segítségét, szakmai iránymutatásait is szokta kérni a minisztérium (pl. tudományos célú adatkiadás).

A szakmai támogatás mellett kiemelendő, hogy a minisztérium az AKI ASIR rendszerén keresztül hajtja végre agrárgazdaság hiteleire vonatkozó adatgyűjtését, és az adatok feldolgozását. Az AKI az AM megbízásából 2024 óta az MNB-től átveszi a HITREG adatokat, adatbázisba rendezi azokat, aggregált adattáblákat szolgáltat az AM-nek, és közreműködik a HITREG- és a statisztikai adatok összehasonlításában.

Az ASIR rendszer használata jó példának tekinthető, hiszen költséghatékony módon, az adatvédelmi és szakmai szempontok maximális betartásával sikerült a minisztérium elektronikus adatgyűjtésre való fokozatos átállását biztosítani. Szintén kiemelést érdemel

az MNB-vel való együttműködés a HITREG adatok felhasználásának területén, hiszen így meg lehetett szüntetni két párhuzamos adatgyűjtést is (AM és MNB).

4.2 A statisztikai szervezetek a Kódex alapelveinek betartása mellett koordinálják és felügyelik a hivatalos statisztikák fejlesztésében, előállításában, közzétételében érintett háttérintézményeik munkáját.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztériumon belül az AGHÁT koordinálja a hivatalos statisztikai tevékenységet, beleértve többek között az OSAP tervezését, a közzétételi folyamatokat, valamint a szakstatisztikákhoz kapcsolódó minőségjelentések elkészítését is.

Az AM utasítás, az SZMSZ és ügyrend, illetve megállapodások alapján a feladatainak ellátása érdekében az AGHÁT jogosult a minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységet végző szervezeti egységei és a közreműködők statisztikai tevékenységet végző szervezeti egységei számára szakmai, módszertani útmutatásokat kiadni és a statisztikai feladatok teljesítéséről tájékoztatást kérni. A minisztérium feladatkörébe tartozó szakstatisztikákat nem kizárólag a minisztérium állítja elő, hanem közreműködőket is igénybe vesz. Igaz, hogy a statisztikai szabályzat hatálya nem terjed ki az NFK-n kívül egyéb közreműködőkre, úgy, mint a NÉBIH-re, AKI-ra és a MATE-ra, ennek ellenére a gyakorlatban irányukba is megvalósul a koordináció, utasítás.

Az erdőgazdálkodási statisztika esetében fontos kiemelni, hogy a teljes statisztikai adatelőállítási folyamatot a publikálás kivételével, megállapodás alapján az NFK és a minisztérium irányítás alatt álló NÉBIH (1 db. éves gyakoriságú adatátvétel) végzi. Az Agrárminisztérium Erdészeti Fejlesztéspolitikai és Innovációs Főosztálya erdészeti szakmai kérdésekben ad iránymutatást az NFK részére és szakpolitikai adatigényeket közvetít. Az AGHÁT Titkársága statisztikai szakmai iránymutatást ad, és publikálja az adatokat.

A vadgazdálkodási statisztikai tevékenységet a MATE Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézetében működő szervezeti egység látja el és állítja elő a hivatalos statisztikai adatokat. A saját maga által előállított adminisztratív adatállományból (OVA) átveszi statisztikai célra az adatokat, elkészíti a minőségjelentést és a módszertani dokumentációt, és megküldi azokat az Agrárminisztérium Vadgazdálkodási Főosztályának. A főosztály átnézi a megküldött tartalmakat, és elkészíti a statisztikai közleményt, majd mindezt megküldi az AGHÁT-nak publikálás céljából. Az Agrárminisztérium és a MATE közötti feladatellátást korábban megállapodás szabályozta, amely 2023. december 31. napján megszűnt. Az új megállapodás megkötése az akkreditációs eljárás alatt is folyamatban volt.

Az AKI-val két együttműködési megállapodás van, az egyik az ASIR rendszer használatára terjed ki, míg a másik a kutatószoba használatáról szól. Az AM Támogatói okirat keretében biztosítja az AKI részére a szükséges finanszírozást az agrárstatisztikai OSAP-adatgyűjtés működtetése céljára.

Az agrárhitelezés témájában az AM szorosan együttműködik az MNB-vel, amely keretében a minisztérium megbízásából az AKI átvesz az MNB hitelregiszteréből adatokat, így váltva ki a korábbi adatgyűjtést.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a gyakorlatban a koordináció hatékonyan működik.

4.3 A statisztikai szervezetek a korszerű statisztikai ismereteket, megszerzett tudásanyagot megosztják egymás között a szakmai fejlődés minél hatékonyabb elősegítése érdekében.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg

A minisztérium képviselőinek az előző akkreditációhoz képest a személyes részvétellel járó nemzetközi szerepvállalása csökkent, statisztikai nemzetközi munkacsoportokban való részvétele meggyengült, leginkább háttéranyagok és kérdőívek tanulmányozásában, kitöltésében, jogszabály-tervezetek előkészítésében, véleményezésében merül ki a nemzetközi koordináció. Ugyanakkor például a KSH-val az együttműködés folyamatos, a képviselendő álláspontot egyeztetik a KSH-s kollégákkal. Az ülések után a KSH-s kollégák megosztják a tapasztalatokat, a tudásanyagot az AM érintett kollégáival.

A statisztikai koordinációval foglalkozó munkatársak rendszeresen látogatják a KSH által szervezett értekezleteket (OST, NSKT ülések, egyéb szakmai megbeszélések).

Az AGHÁT kollégák rendszeresen fejlesztik statisztikai tudásukat, ugyanakkor a megkapott tudás, ismeret átadására a minisztériumon belül ritkán kerül sor.

Emellett az utóbbi években nem vettek részt a kollégák kifejezett statisztikai témájú képzéseken, nem volt lehetőségük az európai uniós statisztikai jogi háttérrel, a Nemzeti Statisztikai Kódex elveivel részletesen megismerkedni. Ennek hátterében az áll, hogy az Agrárminisztérium hivatalos statisztikai tevékenységének mérete túl kicsi ahhoz, hogy hatékonyan tudjanak statisztikai képzéseket szervezni. Ugyanakkor a jövőben szívesen vennének részt egy HSSz-szintű együttműködésben.

A Bizottság ajánlasként fogalmazta meg a statisztikai ismeretek bővítését.

4.4 A statisztikai szervezetek összehangolt álláspontot képviselnek a nemzetközi szakmai kérdésekben.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az Agrárminisztérium erdőgazdálkodással kapcsolatos adatokat szolgáltat az Eurostat számára, valamint a mezőgazdasággal kapcsolatos adatok esetében, mint felhasználó érdekelt. A minisztérium munkatársai részt vesznek a különböző szakstatisztikai munkacsoportok, valamint az agrárstatisztikával foglalkozó igazgatók munkacsoportjának munkájában. Az utóbbi időben az értekezleteken nem képviselték a minisztériumot, inkább a háttéranyagok tanulmányozása, a kérdőívek (exchange of views) volt a feladatuk. Ugyanakkor a KSH-val szorosan együttműködnek az összehangolt tagállami álláspont kialakítása érdekében.

Emellett a minisztérium részt vesz egyes agrárstatisztikai tárgyú uniós jogszabálytervezetek tárgyalásában, a magyar álláspont kialakításában (pl. mezőgazdasági input és output statisztika rendelet és annak végrehajtási rendeletei /SAIO/, mezőgazdasági fenntarthatósági információs hálózatról /FSDN/ szóló rendelet).

4.5 A statisztikai szervezetek együttműködnek a nemzetközi adatátadások végrehajtása során.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium rendszeres nemzetközi adatszolgáltatást is teljesít.

A minisztérium erdőgazdálkodási adatokat szolgáltat nemzetközi szervezeteknek, éves gyakorisággal:

Joint Forest Sector Questionnaire kitöltése az Eurostat részére: bruttó és nettó fakitermelési adatok (OSAP 1254, 1257), faipari termékek termelési statisztikái (KSH-tól átvett, OSAP 1039), faipari termékek külkereskedelmi statisztikái (KSH OSAP 2010, 2011, 2012 és 2013, valamint 1475, 2193)

Bruttó és nettó fakitermelési adatok, erdőfelújítás és erdőtelepítés, erdőterület, erdőgazdálkodó, tulajdonforma (OSAP 1254, 1257) adatok a FAO és az Európai Erdők részére.

Bruttó fakitermelési adatok (OSAP 1254) az OECD részére.

Az adatokat az NFK Erdészeti Főosztálya közvetlenül küldi meg, az Eurostatnak történő adatszolgáltatásról e-mailben tájékoztatja a KSH-t.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a minisztérium nemzetközi adatszolgáltatásai az elvárásoknak megfelelően történnek, a szükséges együttműködés az egyéb érintett szervezetekkel megvalósul.

5. Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek

Az akkreditációs eljárás során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött róla, hogy a minisztériumon belül a hivatalos statisztikával összefüggő feladatokhoz a megfelelő pénzügyi és emberi erőforrások rendelkezésre állnak.

A szükséges informatikai erőforrások biztosításához a hatékonyság szem előtt tartásával a minisztérium – erre irányuló megállapodás keretében – az AKI ASIR informatikai rendszerét is igénybe veszi az adatgyűjtési elektronikus úton történő végrehajtásához; illetve ennek a lehetőségét az erdészeti statisztika előállításában közreműködő háttérintézményének is biztosítja. Szintén a hatékony működést szolgálja a statisztikai aloldal térítésmentes használata.

A humánerőforrás nagysága és képzettsége megfelelő a feladatellátáshoz. Nem teljesült ugyanakkor – eltekintve az adatvédelmi tárgyú képzéstől - a korábbi akkreditációs eljárásban megfogalmazott azon ajánlás, hogy a minisztérium biztosítsa a munkatársai számára a statisztikai tárgyú oktatásokat. A minisztérium továbbra is a HSSz keretein belül látja megvalósíthatónak ezt a feladatot.

A minisztérium a megfelelő szervezeti erőforrások és képességek elvében támasztott elvárásoknak az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint túlnyomó részben megfelel.

5.1 A statisztikai szervezetek számára biztosítottak a pénzügyi erőforrások ahhoz, hogy a hivatalos statisztikai tevékenység az elvárásoknak megfelelő szinten valósuljon meg.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium költségvetését a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvény XII. fejezete tartalmazza.

A minisztérium költségvetésének tervezése bázisalapú. A hivatalos statisztikai tevékenységhez kapcsolódó költségek elkülönítetten nincsenek nevesítve, beépülnek a statisztikai tevékenységért felelős AGHÁT és az adatelőállításban közreműködő főosztályok költségvetésébe. Amennyiben valamely területen indokolt többletigény mutatkozik, annak mértékétől függően azt vagy az AGHÁT biztosítja saját keretéből, vagy egyeztetést kezdeményez a Költségvetési Főosztállyal; kérhet forrás-átcsoportosítást,

amelyet a közigazgatási államtitkár engedélyez, vagy jelentősebb finanszírozási igény esetén előterjesztés készül a Kormány részére.

A statisztikai szabályzat 19. §-a értelmében a minisztériumban éves statisztikai munkatervet kell készíteni a tárgyévet megelőző év december 15-ig, az AGHÁT, a statisztikát előállító többi szervezeti egység és az NFK közreműködésével. A gyakorlatban ebbe a folyamatba a statisztikát előállító többi közreműködőt (NÉBIH, MATE) is bevonják. A munkaterv tartalmazza a tervezett adatfelvételek és statisztikai tájékoztatók körét és a tervezett módszertani, tájékoztatási és egyéb statisztikai fejlesztéseket a határidők és a felelősök megjelölésével. Az elkészült munkatervek ezek mellett tartalmaznak adatokat az egyes adatfelvételek humán- és informatikai erőforrás-igényéről, az esetleges fejlesztések költség-vonzatáról. A munkaterv ugyanakkor közvetlenül nem képezi a költségvetési tervezés alapját. Ugyanezen szakasz előírja, hogy a munkaterv teljesüléséről a tárgyévet követő június 30-ig beszámolót kell készíteni, amit a miniszter hagy jóvá. A jóváhagyás tényleges jelentőségét az erőforrás-tervezés folyamatában az Akkreditációs Bizottság nem látta megvalósulni.

A hivatalos statisztikai feladat-ellátás humán-erőforrás és informatikai eszköz-igényét a jelenlegi keretek megfelelően biztosítják. A helyszíni vizsgálat során a Bizottság meggyőződött arról, hogy a minisztériumon belül nem volt szükség jelentősebb beruházást igénylő informatikai fejlesztésre, a háttérintézményeknél felmerülő fejlesztéseket pedig megállapodások és költségvetési támogatások biztosítják. A minisztérium esetében nem volt olyan fejlesztés, mely a pénzügyi erőforrások hiánya miatt nem tudott megvalósulni. Az értékelt szervezet a szakstatisztikát a tervezett határidőre, az elvárásoknak megfelelően teljesíteni tudja.

5.2 A statisztikai szervezetek biztosítják a megfelelő tudással, képességekkel és készségekkel rendelkező, megfelelő létszámú emberi erőforrást.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztériumban a hivatalos statisztikai tevékenység széttagolt és az ezzel foglalkozó munkatársak azt nem teljes munkaidőben végzik. Az egyes szakstatisztikák előállításának munkaigénye eltérő. Az emberi erőforrás nagysága a feladatok ellátásához megfelelő, az érintett munkatársak köre az elmúlt öt évben kis mértékben változott, azonban az új munkatársak is rendelkeznek a megkívánt szakmai tudással.

Mivel teljes munkaidőben statisztikával foglalkozó munkatárs nincsen, ezért nem alkalmazási feltétel a közvetlen statisztikai szakképzettség megléte, ugyanakkor a természettudományos (mérnöki vagy természettudományi mesterdiploma), vagy közgazdasági szakképesítés követelmény.

A minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységet végző szervezeti egységeinek statisztikával is foglalkozó munkatársi létszáma a következő:

- AGHÁT: 3 fő
- Erdészeti Fejlesztéspolitikai és Innovációs Főosztály: 1fő
- Természetmegőrzési Főosztály: 1 fő
- Vadgazdálkodási Főosztály: 1 fő

Az erdészeti és a vadgazdálkodási szakstatisztikákat háttérintézmények (NFK, NÉBIH), illetve szerződéses megállapodás alapján (MATE) közreműködő partner bevonásával állítják elő. Ez utóbbiaknál a statisztika előállításában résztvevő munkatársak létszáma a következő:

- NÉBIH Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság: 1 fő
- MATE Országos Vadgazdálkodási Adattár: 2 fő
- NFK: 2 fő

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött róla, hogy a humánerőforrás mennyisége és képzettsége megfelelő a hivatalos statisztika előállításához.

5.3 A statisztikai szervezetek biztosítják munkatársaik számára a szakmai tudásuk és képességeik fejlesztéséhez szükséges képzést.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium hivatalos statisztikával foglalkozó munkatársai számára a speciális statisztikai ismeretek megszerzése jelenleg csak részben biztosított. A Nemzeti Közszerződési Egyetem képzéseinek részt vesznek, ezek viszont csak közvetve kapcsolódnak a statisztikához. Adatvédelmi tárgyú oktatást egy alkalommal szerveztek. A minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységének jellege és szervezeti megoldásai jelenleg nem teszik lehetővé képzések hatékony lebonyolítását.

A szakmai tudás fejlesztése továbbra is leginkább az elérhető módszertanok megismerésével, valamint a statisztikai koordinációs tevékenység nemzetközi és hazai fórumain, valamint a szakstatisztikák előállításával összefüggő egyeztetések keretében biztosított. A statisztikai területen eltöltött idő, a munka közbeni tapasztalatszerzés járul legnagyobb mértékben hozzá a szakmai ismeretek, jártasságok fejlesztéséhez.

A hivatalos statisztikai ismeretek, szakmai tudás bővítése, fejlesztése szempontjából a minisztérium kiemelkedően hasznosnak tartaná, ha a HSSz égisze alatt nyílna lehetőség átfogóbb statisztikai képzések szervezésére.

A Bizottság a fentiek miatt ajánlásban javasolta, hogy az Agrárminisztérium a HSSz tagjaival együttműködve valamennyi, statisztikai adatelőállításban résztvevő munkatársának biztosítsa a hivatalos statisztikával kapcsolatos oktatásokat, valamint az adatvédelmi tárgyú képzéseket. Az oktatások mindenképpen terjedjenek ki a hivatalos statisztikával kapcsolatos kérdésekre vonatkozó átfogó ismeretanyagra is (pl. Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe, általános statisztikai módszertanok).

5.4 A statisztikai szervezetek biztosítják az infrastrukturális, ezen belül az infokommunikációs erőforrások megfelelő mennyiségét és minőségét.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az előző akkreditációját követően – eleget téve a kapcsolódó ajánlásnak – a minisztérium valamennyi szakstatisztikájára nézve elektronikus adatgyűjtési rendszert vezetett be. A hatékony működés és a szakmai koordináció előtérbe helyezésével a hivatalos statisztikai adatfelvételei nagyobb hányadát (erdészeti és vadgazdálkodási szakstatisztika) részben háttérintézményei (NFK, NÉBIH) és szerződéses partnere (MATE) együttműködésében, más részét (agrárhitelezés) pedig az AKI által kifejlesztett informatikai infrastruktúra (ASIR) igénybevételel valósítja meg. Erre figyelemmel dedikáltan statisztikai célra kifejlesztett alkalmazást a minisztérium nem használ.

A statisztika előállítása során a következő informatikai rendszerek és alkalmazások segítségével járnak el.

A korábban kialakított ASIR fenntartásához és fejlesztéséhez a minisztérium költségvetési támogatást nyújt az AKI részére, és azt együttműködési megállapodás keretében használja az agrárgazdaság hitelei szakstatisztika esetén. Ezen kívül a minisztérium biztosítja az NFK részére, hogy két erdészeti szakstatisztikai adatgyűjtés (OSAP 1257 és 1259) feldolgozása során az utóbbi munkatársai is használhassák az ASIR alkalmazást.

Az ASIR 2024-től új platformon, egy integrált informatikai rendszer részeként fog tovább működni, amelynek használatát az AKI változatlan feltételek mellett biztosítja a minisztérium és háttérintézménye részére.

Az agrárhitelezési statisztika keretén belül a támogatás mellett igényelhető agrárgazdasági hitelek (OSAP 1703 adatgyűjtés) előállítását az AGHÁT végzi, az adatszolgáltatók által e-mailen megküldött kérdőívek alapján. Az adatok feldolgozásához Microsoft Excel programot használnak. Az OSAP 2577 agrárgazdaság hitelei adatátvételt a minisztérium az AKI közreműködésével hajtja végre: az MNB az általa jogszabály alapján fenntartott HITREG-ből meghatározott adatállományt megállapodás alapján átad a minisztériumnak, amely adatállományt az AKI strukturálja és aggregálja.

Mivel a felmerült adatminőségi és módszertani kérdéseket alapos egyeztetések után sikerült megoldani, a minisztérium 2024-től tervezi, hogy az OSAP 2577 statisztika előállításához teljes egészében és közvetlenül a HITREG adminisztratív adatait veszi át, növelve az elérhető statisztikák bontását és csökkentve a feldolgozás időigényét.

Az erdészeti szakstatisztikákat az NFK (OSAP 1257 és 1259 adatgyűjtések) és a NÉBIH (OSAP 1256 adatátvétel) bevonásával hajtja végre a minisztérium. Az adatgyűjtések adatainak feldolgozása az NFK-ban R Studio program és az ASIR használatával történik meg. Az erdészeti szaporítóanyagok statisztikáját a NÉBIH a kormányhivatalok adatszolgáltatása révén feltöltött adminisztratív adatbázisból állítja elő, az ún. Twinning-szakrendszer segítségével, és továbbítja közvetlenül az AGHÁT részére.

A vadgazdálkodási szakstatisztikát (OSAP 1261 és 1262) a MATE közreműködésével állítja elő a minisztérium. A korábban megkötött, jelenleg megújítás alatt álló keretszerződés alapján az Agrárminisztérium finanszírozta az OVA működtetését, ennek képezi részét az adattárból adminisztratív adatátvétel révén előállított statisztika. Az adatszolgáltatók iForm keresztül adják le az adatokat (űrlapok, határozatok), melyet a területi vadászati hatóság továbbít az OVA részére, a feldolgozást Microsoft, Excel, Paradox Database, QGIS, és Adobe Acrobat Reader programokkal végzik. Az adminisztratív adatbázishoz szükséges szoftvert a MATE működteti, fejleszti és gondoskodik a felhasználói igényekkel összehangolt rendszeres megújításáról.

A természetvédelmi statisztikát a minisztérium adatátvétel útján állítja elő a saját maga által működtetett, az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer önálló részeként működő Természetvédelmi Információs Rendszerből. A statisztikai adatok térinformatikai szoftver (ArcGIS) felhasználásával, Excel-táblázatban kerülnek kimunkálásra.

Az előző akkreditációt követően a minisztérium eleget téve a vonatkozó ajánlásnak – elkülönült, kifejezetten statisztikai információk közzétételére szolgáló aloldalt alakított ki (www.agrarstatisztika.kormany.hu) és tart fenn. Az internetes felület működtetése díjmentes. A honlap tartalmát (adatok, metaadatok, tájékoztatási naptár, közlemények, minőségjelentések stb.) az AGHÁT nagy hozzáértéssel alakítja ki és aktualizálja. A honlapon a hivatalos statisztikai adatkörök túlnyomó többsége hozzáférhető.

Emellett a minisztérium változatlanul biztosítja a KSH Tájékoztatási adatbázisában és STADAT rendszerében a hivatalos statisztikai adatai egy részének megismerését a felhasználók számára (agrárgazdaság hitelei).

A minisztérium a központosított informatikai és elektronikus hírközlési szolgáltatásokról szóló 309/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet értelmében kötelezően veszi igénybe a NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. (a továbbiakban: NISZ) által nyújtott

központosított informatikai és elektronikus hírközlési szolgáltatásokat, így külön informatikai beszerzési terv készítésére nincs szükség. A NISZ által nyújtott szolgáltatások (hardverek, szoftverek, szerviz és informatikai tanácsadás) megfelelő mennyiségben és minőségben biztosítják a szükséges infrastruktúrát a statisztikai feladatellátáshoz.

Az NFK statisztikai feladatokhoz használt eszközeit részben a NISZ biztosítja, az alkalmazásai részben függetlenek, az AKI és a MATE informatikai rendszerei pedig teljesen függetlenek a központosított informatikai szolgáltatásoktól.

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az infokommunikációs erőforrások mennyisége és a minősége mind a minisztériumon belül, mind a közreműködő szervezeteknél megfelelő a napi feladatellátáshoz. Kiemelendő, hogy a minisztérium folyamatosan törekszik az adatgyűjtések adminisztratív adatátvétellel történő kiváltására, ezáltal az adatminőség javításán túl az elektronikus adatfeldolgozás hatékonysága és sebessége is növelhető.

5.5 A statisztikai szervezetek a hivatalos statisztikai tevékenység erőforrásait elkülönítetten jelenítik meg nyilvántartásaikban.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium esetén a különböző gazdálkodási, személyügyi rendszerekből – közvetett módon – nyerhető ki a hivatalos statisztikára fordított erőforrásokkal kapcsolatos adatok. Az adatelőállításban ténylegesen közreműködő munkatársak álláshelyi feladat-leírása nem minden esetben tartalmazza a hivatalos statisztikával összefüggő feladatokat.

Az éves munkaterv keretében az AGHÁT-on készítenek erőforrás- és költségterveket minden egyes statisztikai adatfelvételhez, amelynek teljesüléséről beszámoló is készül, ennek azonban nincs közvetlen kapcsolata a költségvetési fejezeti tervezéssel.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint – amit ajánlásként is megfogalmazott – a minisztérium Alapító Okiratának ajánlott módosítása, a hivatalos statisztikai tevékenység feltüntetése esetén a költségvetési tervezés során az erre fordított költség-előirányzatok is elkülönítetten megjeleníthetők lesznek.

6. Hatékony működés

A minisztérium törekszik a hatékony működésre, az adatszolgáltatói terhek csökkentésére, és arra, hogy optimalizálja erőforrásait a statisztikai adatok előállítása érdekében. Ez az elv az AM utasításban is megjelenik. Folyamatosan vizsgálják az adatgyűjtések, mint elsődleges adatforrások másodlagos adatforrásokból való kiválthatóságának lehetőségeit.

Az adatgyűjtések tervezése során az adatszolgáltatói terheket elemzik, illetve törekednek az adatszolgáltatói terhek csökkentésére. Az adatgyűjtések elektronizálására jó gyakorlatként került bemutatásra a korábbi akkreditáció óta még szélesebb körben használt és modernizált, az AKI által üzemeltetett ASIR használata. Az ASIR kialakítását korábban a minisztérium támogatta, fejlesztését, üzemeltetését jelenleg is támogatja. 2018-tól a minisztérium ezen rendszer használatával folyamatosan állt át az elektronikus adatgyűjtésekre. 2019-től az erdészeti adatgyűjtések (OSAP 1257 és 1259) is elektronikusak. A statisztikai szabályzat alapján az OSAP tervezése kapcsán jelentés készül a minisztérium vezetése részére a hivatalos statisztikai tevékenységről, mely az előző évben végrehajtott adatfelvételek teljesülését, valamint a következő évre tervezett feladatokat mutatja be. A szakstatisztikai dokumentációk minden szakstatisztikára egységes elvek mentén készülnek el.

Az Akkreditációs Bizottság hiányosságként állapította meg, hogy új adatgyűjtés bevezetése, illetve meglévő adatgyűjtések esetén jelentős adatkör bővülés előtt továbbra sem kerül sor a kérdőívek tesztelésére.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása alapján a minisztérium a hatékony működés elvében foglalt elvárásoknak részben felel meg.

6.1 A statisztikai adatfelvételek tervezése során az adatszolgáltatói teher csökkentése, illetve a Hivatalos Statisztikai Szolgálat működési hatékonysága érdekében az adatforrások felmérése és a statisztikai adatfelvételek ezek alapján történő rendszeres felülvizsgálata a hivatalos statisztikai tevékenység integrált része.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium az adatfelvételek tervezése során az adatszolgáltatói terhek csökkentése érdekében folyamatosan vizsgálja, hogy az egyes adatgyűjtések kiválthatóak-e adminisztratív adatokkal. Az ehhez kapcsolódó szabályozás szintjén az AM utasítás 6. §-ban jelenik meg, a gyakorlati megvalósulásról az Akkreditációs Bizottság az eljárás során meggyőződött. Kiváló példa erre a hitelezési statisztika, amely 2024-től adminisztratív

adatforrásból, az MNB által működtetett HITREG-ből állítanak elő. Ennek köszönhetően az eddigi adatgyűjtés megszüntetésre került, így érdemi adminisztratív tehercsökkenést sikerült elérni a bankok számára, emellett a várakozások szerint az adatminőség tovább fog javulni és az adatok szélesebb köre lesz elérhető a felhasználók számára. Ehhez kapcsolódóan a megelőző három évben folyamatos egyeztetések zajlottak az Agrárminisztérium és az MNB között, bevonva az AKI munkatársait is, vizsgálva az adatok hivatalos statisztikai célokra történő hasznosíthatóságát.

A minisztérium folyamatosan gyűjt információkat az új adatbázisokról, adatforrásokról azok statisztikai célokra való felhasználása érdekében. Az Agrárminisztérium tíz adatfelvételéből mindössze már csak három adatgyűjtés, hét pedig adatátvétel.

Az adatszolgáltatói terhek mérésének alapeszköze az ASIR, amely méri a kitöltésre fordított időt.

A helyszíni vizsgálat során az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatnak találta, hogy folyamatosak voltak az egyeztetések az MNB-vel a HITREG kapcsán, melynek eredménye a hitelezési statisztika modernizálása.

Az elektronikus kérdőíveinek kitöltési idejét az ASIR automatikusan méri. Az adatszolgáltatók számának alakulását figyelemmel követik.

Hiányosságként állapította meg az Akkreditációs Bizottság, hogy a kérdőívek jelentős változása előtt nem kerül sor a kérdőív tesztelésére. A helyszíni vizsgálat során ugyanakkor megállapítást nyert, hogy az erdészeti árstatisztika kapcsán a kérdőív tesztelésére annak egyszerűsége miatt nem került sor, ugyanakkor szakmai szervezetekkel, kutatókkal történtek egyeztetések.

Az Akkreditációs Bizottság által kialakított álláspont szerint az ismérvnek történő teljes körű megfeleléshez elengedhetetlen a kérdőívek tesztelése, továbbá az adatszolgáltatói terhek mélyebb elemzése.

6.2 A statisztikai szervezetek egyensúlyra törekednek az elérni kívánt minőség, a felhasználandó erőforrások mennyisége és az adatszolgáltatói terhek nagysága között.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium a hivatalos statisztika előállításához szükséges felhasználható erőforrásokat, a várható adatszolgáltatói terheket előzetesen nem minden esetben, csak változások esetén tervezi. A költségvetés tervezése során van lehetőség a szükséges forrásokat igényelni, ugyanakkor ez nem részletes erőforrásterven alapul, és nem jelenik meg

elkülönítetten a költségvetésben. Az erőforrásokat a statisztikai munkaterv keretében tervezik meg, és az arról készült beszámolóban ellenőrzik, és rögzítik a feladat elvégzését.

Az Akkreditációs Bizottság azt állapította meg, hogy a minisztériumnak a tervezés során tudatosabban kell eljárnia; a szükséges pénzügyi és humán erőforrásokat, várható adatszolgáltatói terheket előzetesen meg kell terveznie, és az ehhez szükséges megalapozottabb szakmai szempontokat, módszertant ki kell alakítania az ismértvnek való megfelelés érdekében.

6.3 A statisztikai szervezetek az alkalmazott IT eszközöket a lehetséges mértékben harmonizálják.

Értékelés: Az ismértv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium rendelkezik kidolgozott, dokumentált IT stratégiával, ugyanakkor a statisztikai igények nem jelennek meg benne elkülönülten. Az informatikai fejlesztések tervezése során egyeztetéseket folytatnak más szervezetekkel is. Az elmúlt években az adatgyűjtések elektronizálásához kapcsolódóan a már korábbiakban is használt, az AKI által működtetett ASIR rendszerre tértek át. Papír alapú kérdőívek már nincsenek. Az adatátvételek informatikai rendszeren kívüliek, Excel táblázatokban kapják meg az adatokat.

A statisztikai adatok közzététele során a szervezet nem alakított ki saját informatikai rendszert, ugyanakkor a KSH Tájékoztatási adatbázisában, valamint STADAT rendszerében is jelentet meg adatokat, hogy a felhasználói igényeket minél magasabb szinten tudják kielégíteni.

A NISZ jogszabályi kijelölés alapján (a központosított informatikai és elektronikus hírközlési szolgáltatásokról szóló 309/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet) nyújtja az informatikai szolgáltatást a minisztérium részére. A különböző informatikai fejlesztéseket megelőzően a NISZ szükség szerint konzultációt folytat le annak érdekében, hogy működés-, és költséghatékony megoldásokat ajánljon. A statisztikára vonatkozóan ilyen igény nem merült fel az elmúlt időszakban. Az IT támogatottság statisztikai oldalon ugyanolyan, mint a minisztériumban általában.

6.4 A statisztikai szervezetek a szakmai és támogató tevékenységeket megfelelően dokumentálják és vezetői eszközökkel nyomon követik a transzparencia és vezetői döntéstámogatás érdekében.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg.

A minisztérium statisztikai tevékenységére vonatkozó AM utasítás 19. §-a az éves munkaterv december 15-ig való elkészítését, valamint annak teljesítéséről beszámoló készítését írja elő a tárgyévet követő év június 30-ig. A munkaterv tartalmazza az adatelőállításokat, a közlemények és minőségjelentések készítését, a fejlesztési intézkedéseket, továbbá ezek ütemezését és a szükséges erőforrásokat. A beszámoló tartalmazza az egyes feladatok teljesülésének rövid bemutatását, hozzájárulva a minisztériumi statisztikai munka átláthatóságához. A statisztikai munkatervet és az arról készült beszámolót is jóváhagyják a minisztérium vezetői. A munkaterv és a beszámoló először a 2019-es évre készült el, ugyanakkor a 2021. évi beszámoló a szabályzatban lefektetett határidőnél jóval később, míg a 2022. évi betegség miatt egyáltalán nem készült el.

Az erdőgazdálkodási statisztika mintavételének módosítása során a lehetséges megoldásokról tanulmány készült, amely hozzájárult a hatékonyabb döntéshozatalhoz.

Az Agrárminisztérium az OSAP teljesüléséhez kapcsolódó kérdőíveket elkészíti.

A statisztikai tartalmak publikálásáért az AGHÁT felel.

A helyszíni vizsgálat rávilágított arra, hogy a statisztikai aloldalon fellelhető levegőtisztaság védelmi adatok már nem aktuális adatgyűjtések információi, azok frissítése utoljára a 2019. évre készült el.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja alapján a teljes körű megfeleléshez szükséges, hogy a beszámolók időben és mindig készüljenek el, azok legyenek szabályosan dokumentáltak (iktatottak, aláírtak).

7. Minőség iránti elkötelezettség

A minőségügyi keretrendszer különböző elemei jól definiáltak a minisztériumban, az AM utasítás több paragrafusa is rendelkezik a minőség iránti elkötelezettségről, valamint a minőség összetevők szerinti követelményeit is tartalmazza.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során meggyőződött arról, hogy a minisztérium elkötelezett a statisztikai termékek és folyamatok minőségének folyamatos fejlesztése mellett. A minőségi mutatókat a gyakorlatban mérik, értékelik, és az adatok publikálásával egyidejűleg azokat közzé is teszik. A minőségjelentések egységesen strukturáltak, a honlapon minden szakstatisztikára vonatkozóan elérhetőek. Hiányosságként fogalmazódott meg, hogy bár előrelépések történtek az előző akkreditációs eljárás óta a minőség iránti elkötelezettség terén, a statisztikai adatelőállítási folyamatok és termékek minőségére vonatkozó konkrét követelményeket és elvárásokat nem tervezik.

A minisztérium a minőség iránti elkötelezettség elv ismérveinek részben felel meg.

7.1 A hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjét nyilvánosan hozzáférhető keretrendszer definiálja.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium statisztikai információinak minőségére, a minőség mérésére, értékelésére, azok fejlesztésére vonatkozó eljárásokat egyrészt a SZMSZ-ben, másrészt az AM utasításban rögzítették. A minőségjelentés készítésének kötelezettségét, az ehhez kapcsolódó indikátorok körét az utasítás 10. §-a szabályozza. Az AM utasítást minden statisztikai tevékenységet végző munkatárs ismeri.

A minőségjelentéseknek korábban nem volt strukturált formája, nem volt szabványos dokumentum a jelentések összeállítására, és nem minden szakstatisztikára készült el. Pozitív gyakorlatként került bemutatásra, hogy az adatminőség mérése érdekében egységes minőségjelentési sablon készült, amelyet minden publikálás előtt ki kell tölteni. Ennek módját az egyes szakstatisztikákat előállító munkatársak ismerik és alkalmazzák. A minőségjelentések minden szakstatisztikára vonatkozóan hozzáférhetőek a statisztikai aloldalon.

Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni vizsgálat során is meggyőződött arról, hogy a minőség iránti elkötelezettség dokumentáltan és a gyakorlatban is jelen van.

7.2 A hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjének megvalósulását megfelelő szervezeti, működési szabályok támogatják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minőségmenedzsmenttel kapcsolatos kérdések koordinálása az AGHÁT hatáskörébe tartozik. A szervezeti egység gyűjti össze, tekinti át, és hagyja jóvá az egyes szakstatisztikák minőségjelentéseit, szükség esetén javíttatja, pontosíttatja, kiegészített azokat. Elfogadása után kerülnek ki az adatok és a jelentések a honlapra.

Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni látogatás során meggyőződött arról, hogy az AM utasításban meghatározott minőségi elkötelezettség és minőséggel szembeni követelmények a statisztikai munkavégzés során érvényesülnek.

A minőséggel kapcsolatos elvárások a minisztérium részéről a kiszervezett adatfelvételek (erdészeti, vadgazdálkodási statisztikák) kapcsán kétféle módon rögzítettek. Az erdészeti statisztika esetén az AM utasítás hatálya az NFK-ra is kiterjed. A vadgazdálkodási statisztika területén a helyszíni látogatás idején még aláírás előtt álló, a MATE-val kötendő keretszerződésben is megjelennek a minőséggel kapcsolatos kérdések, továbbá az adatelőállítás során a gyakorlatban az egyetem jelenleg is az AM utasításban előírt minőségi követelményeknek megfelelően hajtja végre a feladatokat. A NÉBIH és AKI is alkalmazza a minőségi követelményeket.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjének megvalósulását megfelelő szervezeti és működési szabályok támogatják.

7.3 A statisztikai adatelőállítási folyamatok minőségére vonatkozó elvárásokat rendszeresen tervezik, a teljesülést mérik, értékelik, és a folyamatminőséget fejlesztik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium a statisztikai adatelőállítás folyamatának, az egyes folyamatszakaszoknak a minőségi elvárásait nem tervezi, ugyanakkor a teljesülést mérik, értékelik, és a folyamatminőséget fejlesztik. A honlapon megjelentett, a felhasználók számára hozzáférhető minőségjelentések tartalmazzák a legfontosabb információkat.

Az AM utasítás az adatelőállítás folyamatszakaszai közül többet is szabályoz. A becslés, imputálás, valamint a makroszintű ellenőrzéssel kapcsolatos elvárásokat, módszereket rögzíti.

A nemválaszolókkal szemben az agrárgazdaság hitelei statisztikák esetében a telefonos, e-mailes sürgetés hatékony eszköznek bizonyul. Előfordult, hogy szoftver hiányában meghiúsult az adatszolgáltatás, de ebben az esetben is jelezték a korlátozott összehasonlíthatóságot, továbbá közlemény is készült az érdemi adathiányról és a revízióról. Az erdészeti statisztikák esetén a magánszektor adatszolgáltatásával kapcsolatban fordulnak elő egyedi késések, amelyek azonban nincsenek hatással az adatok minőségére. A vadgazdálkodási statisztikák esetében a vármegyei hatóságok feladata a jelentések összegyűjtése.

Az adatgyűjtések elektronikusak, beépített ellenőrzések vannak. Sok esetben van szükség adatjavításra, például a mértékegység nem megfelelő használata miatt, emellett idősor elemzést és térképes ellenőrzéseket is végeznek. Alacsony válaszadási arány esetén figyelmeztető levelet írnak, illetve az erdészeti statisztikák esetében arra is volt példa, hogy az illetékes kormányhivataloknál eljárásokat indítottak, ami a válaszadási arány jelentős mértékű növekedését eredményezte.

Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni vizsgálat során is meggyőződött arról, hogy a statisztikai szabályzatban csak a magas adatminőségre való utalás jelenik meg, ennek részletei nem szabályozottak.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint az adatelőállítási folyamatok minőségét figyelik, értékelik, a folyamatminőséget fejlesztik, ugyanakkor mindenféleképpen szükséges ezek tervezése. Szükséges továbbá annak vizsgálata is, hogy az egyes folyamatokban mely elemeket tartják a legkritikusabbnak/ legfontosabbnak.

7.4 A statisztikai adatelőállítási folyamat termékeinek minőségére vonatkozó elvárásokat rendszeresen tervezik, a teljesülést mérik, értékelik, és a termékminőséget fejlesztik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium a termékek minőségével kapcsolatos elvárásokat csak ad-hoc alapon tervezi, ugyanakkor a mérésre, értékelésre, és a szükséges fejlesztésekre sor kerül.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatnak találta, hogy az egyes adatfelvételekhez kapcsolódóan a publikálásokkal, adatközlésekkel egyidejűleg a minőségjelentések is elkészülnek, és publikálásra kerülnek.

Az egyes szakstatisztikák esetén a gyorsabb publikálásra vagy nincs lehetőség, vagy nincs rá felhasználói igény. A minőségbiztosítás érdekében 2024-től az agrárhitelezési adatokat kezdetben az eddiginél 15 nappal később publikálják, egyrészt azért, mert az

MNB is csak ellenőrzés után adja át az adatokat, másrészt adatátvétel után az AKI is futtatni fog különböző ellenőrzéseket.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint az ismérvek való teljes mértékű megfeleléshez szükséges a statisztikai termékek minőségére vonatkozó elvárások tervezése.

7.5 A statisztikai termékekre vonatkozó minőségi információkat a felhasználók felé megfelelő módon kommunikálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A statisztikai termékek minőségéről számszerűen kifejezett és szövegesen leírt formában tájékoztatást kapnak a felhasználók; az adatok publikálásával egyidejűleg az elkészült minőségjelentést a statisztikai aloldalon is közzéteszik. Az elkészült minőségjelentések tartalmát KSH és Eurostat ajánlások alapján állították össze. Az egységes minőségjelentés sablon hozzájárul ahhoz, hogy az adatminőség jól dokumentált és nyomon követhető legyen, az egyes szakstatisztikák minősége összehasonlítható legyen. A honlapon minden szakstatisztikára vonatkozóan megtalálhatóak a minőségjelentések. Nemzetközi adatszolgáltatásokhoz kapcsolódóan is készülnek minőségjelentések.

Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni látogatás során meggyőződött arról, hogy teljesül a minőségmenedzsment végső célja, a folyamatos jobbítás, fejlesztés.

8. Megalapozott módszertan

A minisztérium adatgyűjtései, adatátvételei illeszkednek a hazai és nemzetközi kötelezettségekhez, ajánlásokhoz. Az Akkreditációs Bizottság pozitívként értékelte, hogy az előző akkreditációhoz képest most már valamennyi szakstatisztika esetében hozzáférhető módszertani dokumentáció, és azok egységes szerkezetűek.

Az adatfelvételeknél az ismert hazai osztályozásokat alkalmazzák, azok a nemzetközi normáknak is megfelelnek, és ezek a felhasználók számára elérhetőek.

A minisztérium revíziós gyakorlatát az AM utasítás 11. §-a szabályozza. A szabályozás megkülönböztet tervezett és nem tervezett revíziót. A gyakorlatban csak nem tervezett revíziót hajt végre a szervezet, ezeket bár jelzik a publikációkban, azonban azok nehezen követhetőek. Pozitívként értékeli a Bizottság, hogy a minisztérium a revíziókat kiváltó tényezőket igyekeznek visszaszorítani.

A korábbi akkreditáció során még hiányzó módszertani leírások pótlásra kerültek, a módszertani információk a statisztikai aloldalon mindenki számára hozzáférhetőek, ezzel a minisztérium az elv ismérveinek teljes mértékben megfelel.

8.1 A statisztikai adatelőállítási folyamatban fejlesztett és alkalmazott módszertanok hazai, illetve nemzetközi kötelezettségekhez, ajánlásokhoz illeszkednek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium felelősségi körébe tartozó adatgyűjtések módszertana teljes mértékben igazodik a hazai és nemzetközi kötelezettségekhez, normákhoz.

Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni vizsgálat során részletes áttekintést kapott az egyes szakstatisztikák módszertanáról.

A minisztérium folyamatosan nyomon követi az adatminőséget, a hasonló témájú szakstatisztikák módszertanát, részt vesznek a hazai és nemzetközi módszertannal kapcsolatos egyeztetéseken. Amennyiben probléma merül fel az adatok minőségével kapcsolatban, áttekintik a módszertan módosításának lehetőségét. Jó gyakorlatként került bemutatásra, hogy az erdőgazdálkodási statisztika esetében a mintavétel módszertana megváltozott annak érdekében, hogy országos szintre jó minőségű nettó fatérfoogat értékek álljanak elő.

Az agrárgazdaság hitelei adatgyűjtés esetében az MNB módszertana szolgál alapul, míg a természetvédelmi adatok módszertana az Európai Unió Környezetvédelmi Ügynökségének előírásait veszi figyelembe. A vadgazdálkodási adatok gyűjtése a hazai jogi szabályozásnak („A vad védelméről, a vadgazdálkodásról és a vadászatról” szóló 1996. évi LV. törvénynek) megfelelően történik.

Az AM utasítás 9 §-ában megjelennek a módszertan kidolgozásához, fejlesztéséhez kapcsolódó elvek, továbbá a statisztikai adatokra vonatkozó követelmények is.

8.2 A hivatalos statisztikai információk előállításánál alkalmazott módszertanok strukturált formában dokumentáltak, a dokumentációt rendszeresen frissítik, és a felhasználók számára hozzáférhetővé teszik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium statisztikai oldalán minden szakstatisztikára vonatkozóan egységes szerkezetben elérhető módszertani dokumentáció. Ezekben szerepel többek között az adott szakstatisztika célja, tartalma, gyakorisága, adatforrásai, az alkalmazott osztályozások, a fontosabb fogalmak, mértékegységek, az időszerűség. A módszertani leírásokat évente frissíti az adott szakstatisztika felelőse, melynek megtörténtét az AGHÁT ellenőrzi.

Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni látogatás során meggyőződött arról, hogy a minisztérium az egyes szakstatisztikák módszertanának fejlesztését mindig alapos előkészítés után végzi el. Jó gyakorlatként került bemutatásra az erdőgazdálkodási statisztika mintavételi módszertana, melynek módosításáról tanulmány is készült, és megbeszélést is folytattak az adatgyűjtő NFK és a szakfőosztály részvételével.

A hitelezési statisztika Hitelesregiszterre való átállítása több, mint hároméves folyamat után vált lehetővé. Ennek során folyamatosan ellenőrizték a két adatforrás közötti különbségeket, az MNB is módosította módszertanát, továbbá mindkét adatforrás minőségét javították a két adatforrás összevetése és a különbségek okának elemzésével.

A statisztikai oldalon elérhető dokumentációkban a frissítés ideje is megjelenik, ezáltal például a fogalmak, osztályozások változása is nyomon követhető.

8.3 A statisztikai adatfelvételekben alkalmazott fogalmak a hazai, illetve nemzetközi ajánlásoknak, normáknak megfelelnek, dokumentáltak, és a felhasználók számára hozzáférhetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium adatgyűjtéseiben, adatátvételeiben alkalmazott fogalmak megfelelnek a hazai és nemzetközi normáknak – amennyiben vannak ilyenek –, egyéb esetekben a HSSz tagjaival egyeztetnek. Az agrárgazdaság hitelei adatgyűjtés esetében az MNB fogalmait használják. Az egyes szakstatisztikák hazai és nemzetközi változásait folyamatosan figyelik, így az alkalmazott és dokumentált módszertanuk és a fogalmak leírása mindig aktualizálva van.

A fogalmak a honlapon a módszertani leírásokban érhetőek el.

A KSH Tájékoztatási adatbázisában megjelenő adatok átlinkelnek a minisztérium statisztikai oldalára, ahol a módszertanban megjelennek a legfontosabb fogalmak, és az utolsó módosítás ideje, és a szakértő elérhetőségei is.

8.4 A statisztikai adatfelvételekben alkalmazott statisztikai osztályozások definiáltak, a hazai és nemzetközi ajánlásoknak, normáknak megfelelnek, és a nyilvánosság számára hozzáférhetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium felelősségi körébe tartozó adatgyűjtéseknél és adatátvételeknél az ismert hazai osztályozásokat alkalmazzák, azok a nemzetközi normáknak is megfelelnek.

Az alkalmazott osztályozások a felhasználók számára teljeskörűen hozzáférhetőek. A minisztérium statisztikai oldalán a metaadatok menüpont alatt elérhető módszertani dokumentumok tartalmazznak információt az alkalmazott osztályozásokról, és azok minden szakstatisztikára vonatkozóan rendelkezésre állnak.

Az Akkreditációs Bizottság a vizsgálat során megállapította, hogy a felhasználók számára fontos információ, hogy a használt fogalmak, osztályozásoknak mi a forrása, mikor változtak, mióta használják ugyanazt. Emiatt fontosnak tartja a Bizottság ezek folyamatos aktualizálását, az esetleges változások egyértelmű jelzését.

8.5 A statisztikai adatfelvételek tervezését, a statisztikai adatelőállítási folyamatot az adatfelvételi célsokaságot leíró felvételi keretek támogatják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az erdőgazdálkodási statisztika felvételi kerete az Országos Erdőállomány Adattárból, mint adminisztratív adatforrásból származik, amelyet szintén az NFK működtet. A felvételi keretnél alkalmazott nyilvántartás frissítése folyamatos. Erdőgazdálkodási tevékenységet csak akkor lehet végezni, ha az adott egység nyilvántartásba van véve, a tevékenység végzése tehát bejelentéshez kötött. A felvételi keret minőségét rendszeresen vizsgálják.

Az NFK honlapján a következő információk szerepelnek: „Az Országos Erdőállomány Adattárban lévő erdőrészlet adatok nyilvánosak, azokról kérelemre bárkinek szemlemásolat adható ki, hiteles, illetve nem hiteles formában, akár elektronikus úton is. A szemlemásolat erdőrészletenként az alábbi adatköröket tartalmazza: Természetes azonosítók, erdőgazdálkodó, rendeltetések, üzemmód, természetesség, termőhelyi adatok, állományleírás, fakitermelési és erdősítési terv, részlet szintű előírások, megjegyzések. Az Adattárból rendszeresített statisztikai kimutatások, listák is kérelmezhetőek. Leggyakrabban kért listák és statisztikák: Gazdálkodónkénti terület-kimutatás; Részletes terület-kimutatás; Helységhatáros terület-kimutatás; Fakitermelési terv üzemmódonként; Erdőfelújítási mátrix; Erdőfelújítási terv célállománytípus szerint.”

A hitelezési statisztika felvételi kerete az MNB által közzétett lista a pénzügyi szervezetekről.

A vadgazdálkodási adatok esetében a felvételi keret a címadatbázis, melyet a vármegyei vadászati hatóságoktól kapnak meg. A felvételi keretben duplikátum kizárt, a frissítés negyedéves. A keret minőségét rendszeresen ellenőrzik, melyhez a tárolt térképeket is használják, kimaradt terület nincs, mert akkor nem lehet például trófeabírálatot végezni.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint az érintett adatgyűjtések esetében az adott intézmények felvételi keretei támogatják a statisztikai adatelőállítási folyamatot.

8.6 Az adatrevíziók dokumentáltak és a dokumentáció a nyilvánosság számára hozzáférhető.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium statisztikai tevékenységére vonatkozó AM utasítás 11. §-a lehetőséget biztosít tervezett és nem tervezett revízióra. Az adatrevíziók valamennyi szakstatisztika esetében dokumentáltak és a dokumentáció a nyilvánosság számára hozzáférhető, ugyanakkor ahogy az már a jelentésben megállapításra került, a jelölés nehezen követhető. A publikációkban a revíziók okát és idejét jelölik.

A helyszíni látogatáson megismertek fényében az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a minisztérium az előző akkreditáció óta a revíziók okait kiváltó tényezőket mérsékelte azzal, hogy az adatgyűjtések elektronikussá váltak. Az előző akkreditáción megfogalmazott útmutatásnak megfelelően a statisztikai szabályzatot módosították, kevesebb előírás van a szabályzatban, nagyobb rugalmasságot biztosítanak a szakstatisztikák felelőseinek.

9. Adatvédelem

A minisztérium és a közreműködő szervezetek adatkezelése, informatikai biztonsági rendszere szabályozott, megfelelően dokumentált a szükséges szabályozókkal rendelkeznek. A munkatársak közül a statisztikai adatvédelemmel kapcsolatos jogi háttér (európai uniós statisztikai rendelet, a Stt., a Gyakorlati Kódex adatvédelemmel kapcsolatos rendelkezései) nem minden kolléga számára ismert.

Az egyedi statisztikai adatok védelme a statisztikai adatelőállítási folyamatban végig megjelenik, a statisztikai adatokat elkülönítetten, biztonságos környezetben tárolják. Az egyedi adatokhoz való hozzáférés, jogosultságkezelés szabályozott. A statisztikai adatokhoz hozzáférő dolgozók titoktartási nyilatkozatot tesznek, az ASIR rendszerhez hozzáférés szintén szabályozott, a statisztikai adatelőállításban résztvevő valamennyi szervezet rendelkezik megfelelő nyilvántartásokkal a hozzáférésre jogosult munkatársakról. Az előző jelentésben előírásra került, hogy az ASIR rendszer kapcsán az egyedi statisztikai adatokhoz való jogosultság kérő dokumentumokat ki kell egészíteni a megfelelő szintű előzetes vezetői jóváhagyással. Ez a követelmény azóta meg is valósult.

A statisztikai adatelőállításban résztvevő valamennyi szervezet rendelkezik Informatikai Biztonsági szabályzattal, valamint a munkatársak számára megfelelő képzéseket, tájékoztatókat biztosítanak.

Az egyedi adatok fizikai, technikai védelme is szigorúan biztosított.

A közzététel során felfedés elleni védelmi módszereket alkalmaznak, a védett adatokat a publikációkban jelölik.

A minisztérium az adatvédelem elvében támasztott elvárásoknak az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint teljes mértékben megfelel.

9.1 A statisztikai célból kezelt egyedi adatok védelmét megfelelő működési szabályok garantálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium a statisztikai célból kezelt egyedi adatok védelmét szabályozza, hiszen az AM utasítás rendelkezik az adatkezelés és adathozzáférés szabályairól. A minisztériumnak van adatvédelmi tisztviselője. Szükség esetén fordulhatnak hozzá a statisztikával foglalkozó kollégák, de általában az érintett statisztikus kollégák megfelelő ismerettel, tapasztalattal rendelkeznek, és saját hatáskörben biztosítják az egyedi adatok védelmét.

Az egyedi adatokat kizárólag statisztikai célra lehet felhasználni. Tilos az egyedi azonosításra alkalmas statisztikai adatokat hatósági célra, peres és nemperes eljárásban felhasználni.

Az egyedi adatokhoz kizárólag a statisztikai adat előállításában, ellenőrzésben tevékenyen részt vevő minisztériumi munkatársak, és a közreműködők érintett kollégái férhetnek hozzá. Ezen munkatársak adatvédelmi nyilatkozatot kötelesek aláírni, amelyben vállalják, hogy az adatokat a statisztikai szabályzatban, illetve a vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak megfelelően kezelik. Az egyedi adatokhoz hozzáférő munkatársak személyét és a hozzáférés terjedelmét az adott adatfelvételért felelős szervezeti egység vezetője határozza meg, és arról nyilvántartást vezet.

Az egyedi adatokat szervezeten belül csak adathordozó, illetve jelszóval védett közös mappa segítségével adhatják át egymásnak az illetékes munkatársak.

Kizárólag aggregált (összesített) adatokat lehet a minisztérium többi munkatársának küldeni, beleértve a statisztikát előállító szervezeti egység vezetőjén kívüli vezetőket is.

A munkatársak adatvédelmi oktatását az AGHÁT belső képzés keretében biztosította. Kifejezetten statisztikai adatvédelmi oktatásban az érintett munkatársak nem részesültek az utóbbi években, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem képzései keretében általános adatvédelmi oktatás volt.

A közzététel során alkalmazzák a hármasszabályt, azaz csak akkor lehet egy statisztikai adatot közzétenni, ha az adatszolgáltatók száma eléri a hármat. Emellett alkalmaznak más kiegészítő szabályt is, pl. dominancia szabály.

A magasabb szintű megfelelés érdekében az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy a minisztérium a HSSz tagjaival együttműködve valamennyi, statisztikai adatelőállításban résztvevő munkatársának biztosítsa a (statisztikai) adatvédelmi tárgyú képzéseket.

9.2 Az adatok védelmét felfedés elleni védelmi módszertanok biztosítják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium statisztikai adatainak közzétételére vonatkozó statisztikai adatvédelmi szabályokat a vonatkozó AM utasítás szabályozza. A szabályzat a korábbi akkreditációs ajánlásnak megfelelően már tartalmazza a mikroadat-kiadást és a kutatószobai hozzáférést. Anonimizált mikroadat-kiadás esetén olyan mikroadathoz biztosít a minisztérium hozzáférést, amelyet annak érdekében módosítottak, hogy az azonosításhoz használható legjobb eljárásokkal összhangban elfogadható mértékűre csökkentsék az érintett statisztikai egységek felfedési kockázata. A kutatószobában is anonimizált mikroadat-állomány bocsátható a kutató rendelkezésére, de ha a kutatás módszertana igényli, kevésbé szigorú felfedés elleni védelmet is lehet alkalmazni, mint az anonimizált mikroadat kiadása során.

A közzététel során a minisztérium a hármasszabályt alkalmazza, azaz akkor lehet egy statisztikai adatot közzétenni, ha az adatszolgáltatók száma eléri a hármat, egyébként csak további aggregáláshoz lehet felhasználni. Ezen esetben fontos feltétel, hogy az aggregált mutatóból ne lehessen visszakövetkeztetni az eredeti adatra. Emellett alkalmaznak más kiegészítő szabályt is, pl. dominancia szabály.

A statisztikai adatok védelmét az adat kiadásáért, publikációjáért felelős munkatárs végzi el. A publikálás előtt a statisztikát előállító szervezeti egység vezetője vagy ezzel a feladattal megbízott munkatárs minden statisztikai adatot átvizsgál annak érdekében, hogy egyedi adat ne kerüljön nyilvánosságra.

Emellett a honlapon való közzétételért felelős AGHÁT kollégái is azt megelőzően szintén átnézik a hivatalos statisztikai adatokat az egyedi adatok védelmének biztosítása céljából. Azaz dupla ellenőrzés történik, így kerülve el, hogy egyedi adat nyilvánosságra kerüljön.

9.3 A statisztikai célból kezelt adatok védelmét szabályozott, informatikai biztonsági munkafolyamatok és azok technológiai fejlődéssel lépést tartó, folyamatosan karbantartott eszközei és szabályai garantálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben felel.

A minisztérium, valamint a statisztikai tevékenységben közreműködők rendelkeznek Informatikai Biztonsági Szabályzattal és egyéb kapcsolódó szabályzattal.

Az informatikai biztonsággal kapcsolatos feladatokat a minisztériumban az Informatikai Biztonsági Felelős látja el, kiegészítve a NISZ Zrt-vel és egy külső vállalkozóval (SCI-Hálózat Távközlési és Hálózatintegrációs Zrt.).

A központosított informatikai és elektronikus hírközlési szolgáltatásokról szóló 309/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján az Agrárminisztérium számára az informatikai szolgáltatásokat a NISZ Zrt. nyújtja. Az SCI-Hálózat Zrt-vel a minisztériumnak szerződése van informatikai biztonsági feladatok ellátására.

A jogosultságokat és a hozzáféréseket a NISZ állítja be és kezeli, és a biztonságos informatikai körülményeket is biztosítja.

Az agrárgazdaság hiteleit bemutató adatfelvétel ASIR-on keresztül kerül végrehajtásra. Az MNB az „Elektronikus Rendszer Hitelesített Adatok Fogadásához” (a továbbiakban: ERA) rendszerén keresztül kapja meg az adatokat az AKI. A statisztikai adatok kezelése a többi adattól elkülönült módon történik az ASIR zárt és biztonságos informatikai környezetében. A kiemelt ASIR modulok (adminisztrációs és törzsadat menedzsment) elérése kizárólag kétfaktorú azonosítással lehetséges, minden rendszerben végrehajtott tevékenység elektronikus naplózásra kerül. A statisztikai adatokhoz kizárólag a minisztérium adatfelvételben résztvevő kollégáinak van jogosultsága, míg a törzsadat menedzsment modulhoz csak az AKI rendszergazda munkatársainak van hozzáférésük, akik titoktartási nyilatkozatot irtak alá az adatok védelme érdekében.

A statisztikai adatok tárolása a NÉBIH saját géptermeiben van biztosítva. A szerverekhez csak a megfelelő jogosultságokkal rendelkező kollégák férhetnek hozzá.

Az erdészeti statisztika előállítását végző NFK is NISZ Zrt.-kötelezett, így az informatikai biztonságot is ők biztosítják. Ezáltal, ami a minisztériumnál biztosítva van, az az NFK esetében is adott. Az NFK elnökének 5/2020. (III. 10.) számú utasítása szól az NFK Erdészeti Főosztály Országos Statisztikai Adatfelvételi Program keretében végzett tevékenységének eljárásrendjéről, amely részletesen szabályozza az egyedi adatok védelmét.

Az Országos Vadgazdálkodási Adattár a MATE informatikai rendszerébe ágyazottan működik, ahol nagy hangsúlyt fektetnek az informatikai biztonsági szabályokra.

Az egyedi statisztikai adatokhoz a jogosultságok kiadása az AM utasításban szabályozott, dokumentált, az adatbázisokhoz hozzáférő munkatársak titoktartási nyilatkozatot írnak alá, és ezekről nyilvántartást vezet az AGHÁT és az adott adatfelvételért felelős szervezeti egység vezetője.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az informatikai biztonsági védelem elvárásoknak a minisztérium teljes mértékben megfelel.

9.4 A statisztikai célból kezelt adatok védelmét megfelelő fizikai biztonsági eszközök és intézkedések biztosítják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium által gyűjtött egyedi adatok a minisztériumon kívül a NÉBIH-nél, az NFK-nál, a MATE-nél, és az AKI-nál találhatóak.

Minden helyen biztosított a fizikai, technikai biztonság.

A minisztériumba való beléptetés nagyon szigorúan szabályozott és ellenőrzött. Portaszolgálat működik, fegyveres őrök védik az épületet, csak belépőkártyával lehet belépni. Az épületet kamerával figyelik meg.

A többi közreműködő esetén is szigorúan ellenőrzött a beléptetés.

A minisztérium vonatkozásában a jogszabálynak megfelelő tűzvédelmi rendszer került kiépítésre. Tekintettel arra, hogy az informatikai üzemeltetést és biztonságot a NISZ Zrt. biztosítja, a minisztérium részére a NISZ Zrt. tájékoztató anyagokat állít össze az informatikai biztonságra vonatkozóan. A tűzvédelem a többi szervnél is biztosított.

Az általános informatikai problémák megoldásában a NISZ Zrt. informatikai ügyfélszolgálatának segítségét lehet kérni. A problémától függően telefonon, távoli asztali kapcsolattal, vagy személyesen állnak rendelkezésre. A felhasználók problémái és azok megoldása dokumentálva vannak. Az ASIR rendszer üzemeltetését az AKI informatikusa végzi, így informatikai probléma esetén az ő segítségét kérhetik az ASIR-t használó kollégák.

A NISZ Zrt. minden minisztérium számára biztosítja az informatikai szolgáltatásokat és biztonságot, gondoskodik kollégák megfelelő képzéséről.

10. Relevancia

Más szakminisztériumokhoz hasonlóan az Agrárminisztérium statisztikai tevékenysége is elsősorban a szakpolitikai döntésekhez szükséges, más forrásból nem elérhető, releváns adatok előállítását célozza. Kiemelten fontos célja bemutatni az erdő- és mezőgazdaságban működő szakmai-érdekképviseleti szervezetek és az agrárium gazdasági szereplői számára azokat a jelenségeket, folyamatokat, amelyek segítségével saját helyzetüket, jövőbeli lehetőségeiket felmérhetik. Emellett a minisztérium egyéb felhasználók, főleg tudományos intézetek és kutatók potenciális igényeit is igyekszik kielégíteni.

Az előző akkreditáció során megfogalmazott ajánlásnak eleget téve a statisztikai szabályzat 7. §-a úgy rendelkezik, hogy a minisztérium által gondozott valamennyi szakstatisztikai tématerület esetében legalább ötévente, az OSAP tervezéséhez igazodóan felhasználói igényfelmérő megbeszélést kell tartani a felhasználók főbb csoportjainak meghívásával, és az erről készült emlékeztetőt a statisztikai honlapon közzé kell tenni.

A gyakorlatban ezek az igényfelmérő megbeszélések az agrárhitelezés és az erdőgazdálkodás területén éves gyakorisággal realizálódnak. A vadgazdálkodási és a természetvédelmi szakágban, ahol a relevancia és a felhasználói igények vizsgálata kisebb jelentőségű, a szabályzat szerint járnak el.

Mivel a minisztériumban a szakstatisztikák előállításával foglalkozó főosztályok és más szervezetek egyúttal az adatok jellemző felhasználói is, illetve mivel a szervezeten kívüli szakmai felhasználók köre behatárolható, az Agrárminisztérium – erre irányuló jelzés hiányában – nem vizsgálja szélesebb felhasználói csoportok igényeit, jóllehet a statisztikai honlap látogatottságát mérik.

A minisztérium által előállított minden hivatalos statisztikai adat eredménye valamilyen formában hozzáférhető a felhasználók számára. Jellemzőek az idősoros statikus táblázatok. A statisztikai közleményekben, elemzésekben jelennek meg ábrák és grafikonok, térképek. Az adatokat gyakran átveszik a háttérintézmények, és saját kiadványaikban is közlik azokat. A statisztikai weboldalról a KSH honlapjára közvetlen link mutat, így a felhasználók a Tájékoztatási adatbázisban, illetve a STADAT rendszerben elérhető releváns adatokat is felkereshetik.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a minisztérium a relevancia elvében foglalt ismérvekhez tartozó elvárásoknak teljes egészében megfelel.

10.1 A statisztikai szervezetek olyan adatokat gyűjtenek és publikálnak, amelyek fontosak a felhasználóknak a társadalmi, gazdasági, környezeti folyamatok megértése és nyomon követése szempontjából.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A statisztikai szabályzat alapján a minisztérium rendszeresen – az erdőgazdálkodási és agrárhitelezési területen gyakorlatilag évente, a vadgazdálkodási szakág esetében ötévente – megszervezi azokat az egyeztetéseket, amelyeket a reprezentatív felhasználók bevonásával bonyolít le. Az egyeztetéseket az erdőgazdálkodási és az agrárhitelezési statisztika esetében megelőzi egy kérdőíves elégedettség-mérés, ami kitér a közölt adatok relevanciájának felmérésére is. A védett természeti területek szakstatisztikája esetében – a területért felelős munkatársak jelzése alapján – nem került sor részletes elégedettség- és igényfelmérésre, mert a megfigyelt sokaság és a gyűjtött adatok köre európai uniós vagy nemzeti jogszabályok által meghatározott, ennél fogva számottevő felhasználói igény-módosulás nem értelmezhető.

Az elmúlt öt évben nem került sor adatfelvétel megszüntetésére.

Kiemelést érdemel az agrárhitelezési és erdőgazdálkodási statisztikák elmúlt években történt fejlesztése, amelyben jelentős szerepet kaptak a felhasználók által jelzett fókuszpontok, módszertani javaslatok. Van példa arra, hogy a minisztérium felhasználói javaslatra bővítette ki az adatgyűjtés körét (erdészeti árstatisztika); ugyanakkor az is előfordult, hogy a kiterjesztett adatfelvétel jelenleg ténylegesen nem hasznosul teljes mértékben (mezőgazdasági lízingek). A felhasználói igények teljesítésének további kiemelhető példaként értékelhető, hogy a jegybanki hitelregiszter, mint integrált másodlagos adatbázis adattartalmának felhasználásával, az adatminőség fokozatos javításával a banki adatszolgáltatók adminisztratív terhei jelentősen csökkenni fognak.

A felhasználói egyeztetések emlékeztetői a statisztikai honlapon mindenki számára elérhetőek.

A szervezet a szélesebb felhasználói kör aktivitását a weboldal látogatottságának mérésével (Google Analytics) elemzi.

10.2 Minden statisztikai adatfelvételnek létezik a nyilvánosság számára elérhető vagy más módon hasznosuló eredménye.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a minisztérium által végrehajtott valamennyi statisztikai adatfelvételnek létezik nyilvánosan elérhető eredménye. A közzététel elektronikus úton, a statisztikai honlapon valósul meg. Az adatok elsődlegesen

előre definiált, statikus táblákban jelennek meg. A szélesebb körű elérhetőség érdekében a minisztérium a statisztikák egy részét statikus táblákban és dinamikus lekérdező felületeken a KSH STADAT rendszerében és a Tájékoztatási adatbázisban is közli.

Valamennyi szakstatisztika esetében készülnek közlemények is az aktuálisan megjelentetett adatokhoz kapcsolódóan. Ezek a rövidebb-hosszabb elemzések bemutatják a főbb trendeket, és tartalmaznak ábrákat, diagramokat, térképeket is a szöveges tájékoztatás mellett.

Az előállított statisztikák más, vagy a minisztérium, vagy a háttérintézményei által készített összefoglaló (print) kiadványokban is hasznosulnak.

A minisztérium a statisztikai adatokat az adatvédelmi szabályok figyelembevételével, a felhasználói igényeket és az adminisztratív munkaigényt is mérlegelve igyekszik a lehető legrészletesebb bontásban közzétenni (vármegyei bontású táblázatok is elérhetőek, ahol releváns). A gyakorlatban folyamatosan vizsgálják, hogy mely statisztika esetén biztosítható a nagyobb részletezettségű adatközlés. Erre jó gyakorlat a HITREG tervezett, közvetlen bevonása az agrárhitelezési statisztika előállításába, mert így újfajta bontások és kapcsolódások lesznek megjeleníthetőek.

A felhasználók számára az egyedi adatkérés biztosított, melynek módját, szabályait az AM utasítás határozza meg, a felhasználók pedig a honlapon kapnak információt az adatkérés menetéről és feltételeiről. A gyakorlatban egyedi adatkiadás csak szórványosan fordult elő. A korábbi akkreditációs eljárás óta a minisztérium biztosítja a tudományos célú hozzáférés lehetőségét, ugyanakkor eddig nem volt rá igény, mert a minisztérium nagyon sokféle adatot megjelentet az aloldalon.

A Bizottság szerint ez a kétféle adathozzáférési lehetőség nem eléggé hangsúlyosan jelenik meg a honlapon, így a felhasználókkal történő megbeszélés alapján kiderült, hogy a tudományos célú hozzáférésről nem tudnak, számukra nem ismert, ezért nem keresik, ezért sem vették eddig igénybe, holott jó lehetőségnek tartják. Az egyedi adatkérés lehetősége sem igazán ismert számunkra.

Az Akkreditációs Bizottság a fentiek miatt ajánlást fogalmazott meg, hogy az Agrárminisztérium pontosítsa az adathozzáférési csatornákat, a csatornákhöz való hozzáférés szabályait és jobban kommunikálja azt.

11. Pontosság és megbízhatóság

A minisztérium statisztikai szabályzatának 9. § (2) bekezdése kifejezésre juttatja a vizsgált szervezet törekvését arra, hogy az általa előállított statisztikai adat a lehető legnagyobb mértékben közelítse meg a valós értéket; és ennek a követelménynek az érvényesülését évente a statisztikai beszámolóban meg kell vizsgálni.

Ellentétben a korábbi utasítással, a hatályos statisztikai szabályzat nem tartalmaz részletes pontossági mutatókat és módszertani, eljárási előírásokat (pl. becslés, imputálás, hiánypótlás). A statisztikai szabályzat értelmében az éves statisztikai beszámolóban számot kell adni az előállított statisztikai adatok és közlemények pontosságáról is; a 10. § (1) bekezdése pedig rendelkezik arról, hogy az ellenőrzés során vizsgálni kell a válaszadási arányt és az imputálás arányát. Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni eljárása során megbizonyosodott róla, hogy a minisztérium az általánosan elfogadott eljárásokat követi az esetlegesen hiányzó adatok pótlása, a pontosság növelése érdekében. A minisztérium az adatok pontosságát bemutató indikátorok értékét előre nem tervezi meg, ám az adatgyűjtés során azt méri, később elemzi és a minőségjelentés keretében közlésezi.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a minisztérium a pontosság és megbízhatóság elvben foglalt ismérvek elvárásainak részben megfelel.

11.1 A statisztikai szervezetek meghatározzák a statisztikai termékek pontossági kritériumait.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium nem határozza meg előre az elvárt pontossági mutatókat. Ennek akadályát elsősorban az alkalmazható jó gyakorlat hiányában jelölték meg.

A minisztérium OSAP adatfelvételei közül a legtöbb teljes körű. Mintavételes adatgyűjtést a minisztérium mindössze két szakstatisztika (OSAP 1257 nettó fakitermelés és OSAP 1259 erdei fatermékek termelése, készletváltozása és erdészeti árstatisztika) esetében hajt végre, a mintát a magán-erdőgazdálkodók körében alkalmazzák, az állami szektor (állami erdőgazdaságok, nemzeti parkok, vízügyi szervek) megfigyelése teljes körű. A statisztika előállításában közreműködő NFK a gyakorlatban folyamatosan vizsgálja a minta megfelelőségét és a kapott adatokat értékeli (konfidencia intervallum, kiugró értékek, összehasonlítás más adatbázisokkal). Az erdészeti szakstatisztikai és az OSAP 1703 adatgyűjtés (támogatás mellett igényelhető agrárhitelek) esetében volt ténylegesen gyakorlati jelentősége a beérkezési arányok vizsgálatának, az adatszolgáltató sürgetésének, szélsőséges esetben a mulasztási bírság kilátásba helyezésének.

A teljeskörű adatfelvételek esetében az elvart válaszadási arányokat a szakmai elvárások és a korábbi évek tapasztalatai alapján határozzák meg.

Az adminisztratív adatátvételek esetében a pontosságot részben az adatbázisokba épített ellenőrző algoritmusok biztosítják, illetve a feldolgozás során észlelt hiányok, hibák, kiugró értékek pótlása, javítása érdekében a jogszabály szerint felelős hatóságot kéri fel a megfelelő eljárásra az érintett adatszolgáltatóval szemben.

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a statisztikai termékek pontosságára vonatkozó kritériumok előzetes kifizetésére vonatkozó korábbi ajánlás nem teljesült, így annak megvalósítása és vizsgálata segítené a megbízhatóság növelését.

11.2 A statisztikai szervezetek tájékoztatják a felhasználókat az eredmények pontosságáról.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A hatályos statisztikai szabályzat 10. § (2) bekezdése értelmében az ellenőrzés eredményeit – közte a pontosságot is – egy rövid minőségjelentésben kell dokumentálni. Ezen túl az éves statisztikai beszámolóban is meg kell vizsgálni a minőségi követelmények érvényesülését. Jóllehet a szabályozás kifejezetten nem írja elő a minőségjelentések publikálását, a minisztérium a statisztikai honlapján egy egységes, előre meghatározott szerkezetű, az Eurostat elvei mentén készült, kvalitatív és kvantitatív értékelést is tartalmazó minőségjelentést tesz közzé minden adatfelvételhez, azok megjelentetésével egy időben. A minőségjelentéseket a szakstatisztikai adatfelvételért felelős szervezeti egység vagy közreműködő szervezet készíti el és az AGHÁT tölti fel a honlapra.

A minőségjelentés az alábbi pontossági indikátorokat tartalmazza: hiányzó adatok aránya, egység szintű súlyozatlan beérkezési arány, tétel szintű súlyozatlan beérkezési arány, egység szintű imputálási arány, tétel szintű imputálási arány, módosítási arány, adatszolgáltató megkeresésével javított hibák aránya, adatfeldolgozó által javított hibák aránya.

12. Időszzerűség és időbeli pontosság

A minisztérium statisztikai szabályzata rendelkezik a tájékoztatási naptárról és a minisztérium statisztikai munkaterve is kitér a tájékoztatási naptárra, a tervezett közlési időpontokra is.

A gyakorlat a fentieket követi, a tájékoztatási naptár és annak esetleges módosulása a honlapon, külön fülön, mindenki számára elérhető. A Tájékoztatási naptárban meghatározott közlési időpontokat a minisztérium elsősorban az (adminisztratív) adatok rendelkezésre állása, az adatfeldolgozáshoz szükséges idő és a felhasználói igények együttes mérlegelése alapján, a lehető legrövidebb időben állapítja meg.

Az Akkreditációs Bizottság az akkreditációs eljárás eredményeképpen megállapította, hogy a minisztérium az időszerűség és időbeli pontosság elvében foglalt ismérvek elvárásainak teljes mértékben megfelel.

12.1 Az adatok közlési időpontja a lehető legközelebb van a vonatkozási időponthoz vagy időszakhoz.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A tájékoztatási naptár OSAP-onként tartalmazza a tervezett publikálási időpontokat, kiegészítve egy rövid leírással a megjelentetendő információkról. Ezeket a minisztérium évente felülvizsgálja, bár a szakmai szempontok alapján jelentősebb változtatások nem indokoltak, így irányadóak a korábbi évek közlési időpontjai. Elsődleges szempont az adatok rendelkezésre állása. A vadgazdálkodási statisztikák esetében szakmai szempont az is, hogy a vadászati év március 1-jén kezdődik és a következő év február utolsó napjáig tart, így a publikálás a naptári év második felében lehetséges.

Mivel a minisztérium hivatalos statisztikáinak nagyobb része már adminisztratív adatátvitelből származik, a közlési időpontot elsődleges befolyásoló tényező a hatósági adatbázisok adatfeltöltésének naprakésztsége. Ez az adatelőállításban közreműködő háttérintézmények és a hatósági feladatokat ellátó szakigazgatási szervek újfajta, szoros együttműködését igényli.

Az agrárhitelezési statisztikák körében a negyedéves adatszolgáltatás okán hangsúlyos feladat az adatszolgáltatói fegyelem betartatása; egy alkalommal fordult elő (2018. I. negyedév) jelentősebb tartamú késés a tervezett megjelenési időponthoz képest, és az utóbb hiányosnak is bizonyult adatszolgáltatás nem tervezett revíziót is szükségessé tett.

A HITREG adatainak közvetlen felhasználása révén az agrárhitelezésre vonatkozó statisztikai termékek publikálásának időpontja lerövidíthető lesz.

Az adatelőállításhoz szükséges időt a minisztérium részletesen nem tervezi, mert az eddigi tapasztalatok alapján ennek külön érdemi hatása a folyamatokra nincs.

A felhasználói igényfelmérő egyeztetéseken az időszerűséggel kapcsolatban a felhasználók nem jeleztek problémát.

12.2 A hivatalos statisztikai adatokat tájékoztatási program szerint kitűzött időpontokban teszik közzé, amely naprakész, nyilvános és előzetesen megismerhető.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A statisztikai szabályzat 12. § (10) bekezdése szabályozza a minisztérium statisztikai tájékoztatási naptárának a kidolgozását és közzétételét.

Az adott statisztikai évre vonatkozó publikációs naptárat minden évben december 15-ig össze kell állítani, és december 31-ig kell közzétenni a statisztika honlapon, így az a felhasználók számára kellő időben ismertté válik. A tájékoztatási naptárban közölt időponttól csak indokolt esetben lehet eltérni, és ezt az erről szóló döntést követően az új időpont megjelölésével azonnal jelezni kell a minisztérium statisztikai honlapján. Az elmúlt öt évben egy alkalommal, 2023-ban volt szükség módosításra az erdészeti és agrárhitelezési adatok késése miatt, ezt a tárgyévre kiadott revideált tájékoztatási naptárban jelezték a felhasználók felé. Ennek a módosításnak az oka nem függött össze az adatfelvételek rendelkezésre állásával és feldolgozásával, így rendszerszintű intézkedést nem igényelt, ugyanakkor a minisztérium vizsgálja a tájékoztatási program hatályosulását az éves statisztikai beszámoló keretében.

A minisztérium által közölt adatok jellege nem indokolja, hogy a statisztikai termékeit a közlési napon belül egy fix időpontban jelentesse meg, az adatközlés a tájékoztatási naptár szerinti napon a munkaidő végéig történik meg.

A szervezet erre irányuló felhasználói igények hiányában előzetes adatokat nem tesz közzé.

Az Akkreditációs Bizottság a vizsgálat során meggyőződött róla, hogy a tájékoztatási naptár összeállítása és közzététele a szabályozásnak megfelelően működik a gyakorlatban, a felhasználók számára elérhető, jól követhető formában.

13. Koherencia és összehasonlíthatóság

A vizsgált szervezet rendszeresen összehasonlítja az előállított statisztikáit az elérhető külső, hasonló témájú/tárgyú adatforrásokkal, másodlagos adatbázisokkal a belső koherencia vizsgálata érdekében. Kiemelkedő példája ennek az agrárhitelezési statisztika, amelynek fő sarokszámait minden publikáció előtt összevetik az MNB saját statisztikai adatfelvételével.

A belső koherenciavizsgálatot az adatfeldolgozás során végzik el. A másodlagos adatforrások (hatósági adatbázisok) algoritmusai beépített ellenőrzést is használnak, és az ASIR rendszer is rendelkezik ellenőrzési funkcióval, így a részadat-összegzett adat konzisztenciájának vizsgálatát részben automatikusan elvégzik. A kiugró vagy trendbe nem illeszkedő értékeket, nyilvánvaló elírásokat külön is figyelik és a tisztázás érdekében felveszik a kapcsolatot az adatszolgáltatóval.

A szervezet ismeri és folyamatosan nyomon követi a nemzetközi módszertanokat (Eurostat), illetve azok változását, és a saját statisztikáit annak figyelembevételével állítja elő. Azokban az esetekben, ahol rendelkezésre állnak nemzetközi adatok, a közzététel során figyelembe veszi a nemzetközi szervezetek közzételési gyakorlatát.

A területi összehasonlíthatóság a vadgazdálkodási és a védett természeti területek szakstatisztika területén biztosított. Más szakstatisztikák esetén a részletezettségre vonatkozó felhasználó igényeket a minisztérium folyamatosan vizsgálja, a területi bontások bővítésénél az adatszolgáltatói terheket tartja szem előtt.

Az időbeli összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőket a minisztérium külön nem jelzi. Az egyes szakstatisztikák területén az időbeli konzisztencia biztosítása megtörténik.

A statisztikai honlapon közzétett minőségjelentések kitérnek az összehasonlíthatóságra és koherenciára vonatkozó részletes információkra, bemutatva a koherencia vizsgálathoz használt adatforrásokat is, valamint a nemzetközi, területi és időbeli összehasonlíthatóság bemutatása is elérhető.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a minisztérium a koherencia és összehasonlíthatóság elvében foglalt ismérvek elvárásainak teljes mértékben megfelel.

13.1 Érvényesül a statisztikai adatfelvételek belső és más szakstatisztikákkal való konzisztenciája.

Értékelés: Az ismérv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium az előállított statisztikai esetén a folyamatba építve végez belső konzisztencia-vizsgálatokat. Az ASIR rendszerben végrehajtott agrárgazdaság hitelei statisztika esetén az ASIR rendszerbe épített ellenőrzések segítségével vizsgálják a részadatok és az összesenek közötti konzisztenciát. A másodlagos adatátvételek esetén az adminisztratív adatbázisok saját algoritmusai előzetesen végeznek már ellenőrzést és a konzisztenciát manuálisan is vizsgálják.

A minisztérium folyamatosan nyomon követi azokat az adatforrásokat, melyeket a statisztikai adatelőállítás során makrovalidálásra, konzisztencia-vizsgálatra hasznosítani tud. Az agrárgazdaság hiteleire vonatkozó szakstatisztikát az MNB vonatkozó statisztikájával vetik össze, vizsgálva a változás irányát és mértékét.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során megállapította, hogy a minisztérium a konzisztencia-vizsgálatok minél szélesebb körét igyekszik a statisztikai adatelőállítási folyamatába beépíteni.

13.2 A hivatalos statisztikai információk országon belüli területi összehasonlításának a lehetősége biztosított.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium szakstatisztikái közül a területi összehasonlíthatóság a védett természeti területek és a vadgazdálkodás területén biztosított. Az első két esetben vármegyei adatok érhetőek el a felhasználók számára. Az erdészeti statisztikák területén az erdőkárokra vonatkozó statisztikákat erdészeti nagytájak szerint közli a minisztérium. Az erdészeti szaporítóanyagokra vonatkozó adatok országosak. A többi erdészeti statisztika esetén (fakitermelés, fatermékek, árstatisztika, erdészeti munkák díjai) a területi összehasonlíthatóság bővítésére, erdészeti nagytájak szerinti bontásra csak a felhasználói terhek növelése mellett lett volna lehetőség, ezért ezt a minisztérium az egyeztető megbeszélések eredményeként elvetette. Az agrárhitelezés csak országos adatokat tartalmaz, mivel a hitelpiac szerkezete és az agrárpolitika jellege nem indokol regionális bontást.

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a gyakorlatban a minisztérium törekszik a területi adatok minél szélesebb körű közzétételére, a jelenleg elérhető adatok köre biztosítja az összehasonlíthatóságot azon statisztikáknál, ahol a területi dimenzió a leginkább releváns.

13.3 A statisztikai adatelőállítási folyamatban alkalmazott módszertanok, valamint az adatok közlési módja összevethető a nemzetközi szervezetek közlési gyakorlatával.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium, ahol szükséges, nyomon követi és figyelembe veszi a nemzetközi módszertanok változását (Eurostat), ám jellemzően a hazai felhasználói igények határozzák meg az adekvát módszerek vizsgálatát és kiválasztását.

Az agrárgazdaság hiteleire vonatkozóan a KSH TEÁOR és ITO osztályozását, valamint az MNB által használt módszereket, fogalmakat alkalmazzák, és amennyiben változtatást terveznek, azt a felhasználókkal az előzetes igényfelmérés során egyeztetik.

Az erdőgazdálkodási és vadgazdálkodási statisztika területén a módszertan régóta kidolgozott, a nemzetközi változásokat a minisztérium követi.

A védett természeti területek statisztikájának módszertana teljes egészében megfelel a nemzetközi elvárásoknak, mivel az európai uniós és ezzel összefüggő nemzeti jogszabályokra épül.

A szervezet nemzetközi adatszolgáltatást közreműködője, az NFK útján az erdőgazdálkodás területén teljesít az Eurostat (Joint Forest Questionnaire), a FAO, az Európai Erdők és az OECD számára. A nemzetközi adatszolgáltatások esetén a minisztérium megfelel a nemzetközi szervezetek elvárásainak. A nemzetközi adatátadásokra vonatkozó információk részletesebben a 4. elv értékelésnél találhatóak meg.

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött róla, hogy a minisztérium mind az alkalmazott módszerekben, mind a közlési gyakorlatában folyamatosan nyomon követi a nemzetközi módszertanokat és annak figyelembevételével hajtja végre az adatfelvételeit.

13.4 Érvényesül az adatok időbeli konzisztenciája.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium törekszik arra, hogy minél hosszabb idősorokon mutassa be az előállított statisztikák változását. A statisztikai honlapjukon az agrárgazdaság hiteleit 2015-2018 között statikus táblázatok, 2019-től a korábbi időszakot is felölelő idősoros statikus táblázatok jelentik meg. A vadgazdálkodási szakstatisztikai adatok a 2012. évig visszamenőleg érhetőek el, szintén táblázatos formában. Az erdőgazdálkodási statisztikán belül az erdészeti szaporítóanyagok adatai 2012-ig, az erdőkárok kimutatása 2017-ig visszamenőleg érhetőek el. A fakitermelési és árstatisztikák változó hosszúságú idősorokra visszatekintve kereshetők. Mivel a közzétett formátumban a komplex adattáblák megjelenítése nehézkes, a minisztérium a fontosabb statisztikai adatokat a KSH STADAT adatbázisában, illetve a Tájékoztatási adatbázisban teszi elérhetővé a felhasználók számára.

Az értékelt szervezet az idősor törésekre felhívja a felhasználók figyelmét, ugyanakkor idősor-visszavezetést az idősorok töréseinek kezelésére nem alkalmazott.

13.5 Az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőket egyértelműen jelzik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A jogszabályi, vagy módszertani változások miatt bekövetkezett időbeli törések kezelésére a statisztikai szabályzat nem tér részletesen ki. Az idősorokban található törések jelölésére, az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezők leírására nincs egységes jelölés,

kifejezetten az adatsorok mellett az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőket a minisztérium nem jelzi.

Ugyanakkor az egyes szakstatisztikákhoz kapcsolódó módszertani leírások kitérnek arra, hogy az idősorban volt-e törés és ennek mi volt az oka, azaz a felhasználók tájékoztatása megvalósul. Az agrárhitelezési statisztika esetén a honlapon található szakstatisztika-leírás felhívja a figyelmet arra, hogy a 2015. évi adatok csak az egyéni gazdaságokra, vállalkozásokra vonatkoznak. A vadgazdálkodási statisztika módszertani leírása is utal arra, hogy törést a vadgazdálkodási egységek számának a növekedése okozhat, a gyűjtött adatok köre alapvetően azonos. Az erdészeti szakstatisztika esetében adatgyűjtésenként eltérő a helyzet, amit korábban a jogszabályi változások, az elmúlt években pedig az adatgyűjtésnél használt minta módosítása befolyásolt. A védett természeti területek statisztika esetében nincs idősor-törés, az adatok 2006-tól összehasonlíthatóak.

A minisztérium nem alkalmazott szisztematikus, visszamenőleges visszavezetést idősor-törések kezelésére, mivel erre vonatkozó igény nem mutatkozott.

A vadgazdálkodási statisztikák idősorai a minisztérium honlapján 2012-től érhetőek el. (Az OVA-ban, mint hatósági adatbázisban az adatok 1960-tól rendelkezésre állnak; részben ez az oka annak, hogy az érdekelt felhasználók inkább a MATE Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézetében működő szervezeti egységtől kérnek adatokat). Korábbi jogszabályi változásokat kezeltek oly módon, hogy konzisztencia biztosítása érdekében a 1993-1995-ös évre vonatkozó adatokat a korábbi, valamint egy új módszertan szerint is elkészítették, így a felhasználók számára lehetőség van becslési módszerek segítségével összehasonlítható hosszú idősorok összeállítására.

Az agrárgazdaság hitelei szakstatisztika esetén az időbeli konzisztencia biztosított, az egyéni gazdaságok esetében 2015-től, a gazdasági szervezetek esetében 2016-tól érhető el összehasonlítható idősor.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a minisztérium eleget tett a korábbi jelentésben megfogalmazott módszertant érintő javaslatnak, és – a módszertanok felülvizsgálata során – vizsgálja az időbeli konzisztenciára kiható változásokat, és erről a felhasználókat is megfelelően tájékoztatja.

14. Hozzáférhetőség és érthetőség

Az AM utasítás 2. §-a deklarálja: hivatalos statisztikai tevékenységének célja, hogy pontos, megbízható, időszerű és releváns statisztikai adatok és közlemények előállításával, illetve közzétételével tárgyilagos képet adjon a kormányzati szakpolitikák, a szakmai, érdekképviselői szervezetek, a gazdasági szereplők és a széles közvélemény számára a mezőgazdaság, az élelmiszeripar, valamint a környezet- és természetvédelem egyes részterületeinek helyzetéről és annak időbeli változásáról. Az AM utasítás ennek érdekében a „Tájékoztatás és hozzáférés” pontban igen részletes előírásokat tartalmaz a tájékoztatás és adathozzáférés tárgykörében, normatív módon is kitérve valamennyi olyan követelményre, amelyet a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe elvár. Emellett a minisztérium statisztikai adatközléseihez kapcsolódó lényeges információk a statisztikai honlapon közzétett Tájékoztatási politikában is megjelennek.

A minisztérium statisztikai adatfelvételeivel kapcsolatos valamennyi információját kizárólagosan elektronikus formában, a már említett statisztikai honlapon (agrarstatisztika.kormany.hu) teszi elérhetővé. A honlapot az AGHÁT kijelölt munkatársa szerkeszti.

A honlap címe („Az Agrárminisztérium statisztikai információi”) egyértelművé teszi a közlő kilétét és a közzétett információk jellegét, a felhasználók nem kötik kormányzati politikai célú kommunikációhoz. Az Agrárminisztérium hivatalos statisztikai tevékenységének általános bemutatása mellett különböző informatív aloldalak jelenítik meg magukat az adatokat (szakstatisztikák szerint bontva), a tájékoztatási naptárt, a módszertani információkat, a felhasznált kérdőíveket és azok kitöltési útmutatóit, a minőségjelentéseket és a statisztikai közleményeket.

A weboldaltól linkek segítségével a felhasználó könnyen eljuthat más hazai és nemzetközi, szakmai (NKF, NÉBIH, Comtrade) vagy statisztikai szervezet (KSH, Eurostat) honlapjára. A weboldalon közvetlen kapcsolatfelvételre is van lehetőség, egy szervezeti elektronikus levelezési címen. Szintén a honlap ad lehetőséget a felhasználói vélemények, kérdőívek megjelenítésére.

A minisztérium a honlapon nyújt tájékoztatást a tudományos célú adatkiadásának rendjéről, az adatvédelmi, a tájékoztatási és revíziós politikájáról. A felhasználók az egyedi adatkérések feltételeit a Tájékoztatási politikából ismerhetik meg, az ehhez kapcsolódó önköltségszámítási szabályzat is megtalálható a weblapon.

Az internetes oldalon a közzétett információk nagyobb része angol nyelven is elérhető (bemutatkozás, hírek, események, tájékoztatósi naptár, adatok és idősorok a hitelezési és erdőgazdálkodási területről, minőségjelentések egy része, kapcsolatok) és a szervezet folyamatosan bővíti az idegen nyelvű tartalmat.

A honlap akadálymentes verzióban is elérhető.

A minisztérium statisztikai szabályzata rendelkezik az előzetes hozzáférés feltételeiről, eljárási rendjéről és nyilvántartásáról.

A szervezet tudományos célból biztosítja a felhasználók számára a statisztikai adatfelvételekből származó mikroadatokhoz történő hozzáférést kutatószobában vagy anonimizált kiadás formájában.

A minisztérium agrárstatisztikai honlapján kívül a felhasználók a háttérintézmények (NFK, NÉBIH) és a MATE internetes felületein is találhatnak statisztikai tárgyú adatközléseket, publikációkat. Ezek adatköre hasonló a minisztérium által hivatalos statisztikai adatként közzétett adatokéval, mivel azok a közreműködő szervezetek adminisztratív adatbázisaiból állnak elő. Az Akkreditációs Bizottság szükségesnek látja a felhasználók által elérhető adathozzáférési csatornák, az azokon megjelenő információk jellegének és az adatokhoz való hozzáférés szabályainak egyértelmű elkülönítését, pontosítását a tájékoztatás során.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az Agrárminisztérium a hozzáférhetőség és érthetőség elveihez kapcsolódó korábbi akkreditációs ajánlásokat teljesítette, az ismérvekhez tartozó elvárásoknak teljes mértékben megfelel.

14.1 A statisztikai szervezetek rendelkeznek a közzétételi rendet szabályozó nyilvános dokumentummal.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium rendelkezik a közzététel rendjét szabályozó nyilvános dokumentummal. Az AM utasítás 12–17. §-ai részletesen szabályozzák a tájékoztatást és a statisztikai adatokhoz történő hozzáférést. A rendelkezések általános előírásként megfogalmazzák a tárgyilagosság, a pártatlanság követelményét; az egyidejű hozzáférés elvét, rendezik az előzetes hozzáférés eseteit, feltételeit és nyilvántartását, a közzététel menetét és csatornáját, az egyedi adatkérés teljesítésének rendjét. Részletes szabályozást adnak a tudományos célú hozzáférés feltételeire, teljesítésének módjára, engedélyezésére, végrehajtására.

A minisztérium statisztikai aloldalán található információk az egyedi – a honlapon nem publikált szerkezetben történő – adatkérésre vonatkozóan; ehhez költségtérítést a szervezet a szintén közzétett önköltség-számítási szabályzata szerint kér. Az akkreditációs

vizsgálat során megállapítást nyert, hogy az elmúlt öt évben egyedi adatkérésre gyakorlatilag nem került sor, a felhasználók számára a publikált információk kielégítőek voltak. Az egyedi adatkérés mellett nem volt igény tudományos célból történő hozzáférésre sem. Bár a felhasználóknak nincs ismerete arról, hogy ilyen lehetőség adott.

14.2 A statisztikai adatfelvétellel szemben származó információkat a felhasználói igényekre tervezett csatornákon keresztül aggregált, illetve mikroadat formájában is hozzáférhetővé teszik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A honlapon közzétett aggregált forma mellett a minisztérium tudományos célra, kizárólag kutatók és felsőoktatási intézményi hallgatók részére hozzáférést biztosít az adatfelvételeiből keletkező egyedi statisztikai adatokhoz (mikroadat) is, eleget téve a korábbi akkreditáció alkalmával megfogalmazott, kapcsolódó ajánlásnak. A mikroadat megismerésének két módja a kutatószobai hozzáférés, illetve az anonimizált mikroadat kiadás. A kutatószobai szolgáltatás infrastruktúráját a minisztérium számára az AKI biztosítja. A kutatás és az anonimizált mikroadat-kiadás eljárási szabályai nyilvánosan hozzáférhetőek, jól kidolgozottak, teljes körűek, alkalmasak az adatvédelem követelményeinek érvényre juttatására, a jogsértések szankcionálására.

Ugyanakkor meg kell említeni, hogy eddig ilyen hozzáférésre igény nem érkezett. A felhasználókkal történt megbeszélés alapján az egyik részük szerint nincs ilyenre szükségük, elegendőek a honlapon lévő adatok, míg másik részük hasznosnak tartja, csak nem tudott róla.

A minisztérium szabályozása és a közreműködőkkel kötött megállapodások biztosítják, hogy a statisztikai feladatokat ellátó munkatársak a kifejezetten statisztikai célra gyűjtött mikroadatokhoz hatósági, igazgatási és egyéb nem statisztikai célra korlátozottan és szigorú feltételek mellett férhessenek hozzá. Az Akkreditációs Bizottság ugyanakkor szükségesnek látja ezen ismerv követelményeinek hangsúlyosabb megjelenítését a hivatalos statisztika előállításában közreműködő valamennyi háttérintézménye és szerződéses partnere viszonylatában is.

Az értékelt szervezet nem üzemeltet közösségi médiafelületet statisztikai adatok közzétevése vagy erre való figyelemfelhívás céljából, mert szakstatisztikáinak felhasználói köre jól körülhatárolt, a minisztériummal és háttérintézményeivel szoros kapcsolatban van.

14.3 A statisztikai termékek közzététele mellett azok értelmezését segítő leíró metaadatok is nyilvánosak, és a felhasználók számára érthetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel

A minisztérium valamennyi szakstatisztikájára vonatkozóan rendelkezik módszertani dokumentációval, amelyek a honlapon külön fülön az egyes OSAP-adatfelvételekhez kapcsolódó metaadatokkal együtt megtalálhatók. A leírások struktúrája azonos, egységesített, tartalmazza a szakstatisztika felelőseit, célját, tartalmát, jogi alapját, gyakoriságát, az alkalmazott osztályozásokat, fogalmakat, módszertani kérdéseket.

A szervezet az éves statisztikai munkatervében határozza meg az egyes szakstatisztikákhoz kapcsolódó tájékoztatókat, a tervezett módszertani változtatásokat. Minden közzétételhez kapcsolódik egy rövidebb-hosszabb közlemény azonos időpontban történő megjelenése is, amely szöveges formában, ábrák, térképek, diagramok felhasználásával rövid összefoglalását adja a tárgyidőszakban bekövetkezett változásoknak; ezek az elemzések is tartalmazzák szükség szerint a módszertanra, az adatok használatára, értelmezésére vonatkozó információkat.

A minisztérium a módszertani dokumentációk mellett a közzététel időpontjában minőségjelentéseket is publikál, mely az adatok érthetőségét nagymértékben támogatja.

14.4 A statisztikai termékekhez történő hozzáférés elsődleges formája az elektronikus közzététel.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A vizsgált szervezet a statisztikai adatokat fő szabályként - gyakorlatilag teljes körben - elektronikus formában teszi közzé, az AM utasítás 12. § (10) bekezdésben leírt szabályozásnak megfelelően. A minisztérium a megelőző akkreditációját követően alakította ki a kormány.hu domain-en belül az agrárstatisztika önálló aloldalát.

A saját honlapon való közzététel mellett a természetvédelmi statisztika és az agrárgazdaság hitelei szakstatisztikák esetén a KSH tájékoztatási adatbázisában és STADAT rendszerében is publikálásra kerülnek adatok, melyek közvetlenül a minisztérium statisztikai aloldaláról is elérhetőek.

A minisztérium szintén a honlapon teszi elérhetővé Tájékoztatási naptárát, amelyet minden év december 15-ig az AGHÁT készít el a statisztikai adatelőállításban közreműködő háttérintézmények és más szervezetek bevonásával. A Tájékoztatási naptár esetleges módosulását a szervezet szintén jelzi a felhasználók felé.

A minisztérium statisztikai weblapja akadálymentes, bár nem rendelkezik egyedi keresővel.

14.5 A legfontosabb hivatalos statisztikai információk idegen nyelven is elérhetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A legfontosabb statisztikai információkra vonatkozóan az angol nyelvű közzététel kötelezettségét az AM utasítás 12. § (10) bekezdése szabályozza. Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az angol nyelvű verzió tartalma folyamatosan bővül: jelenleg már elérhető a tájékoztatási naptár, az agrárhitelezés és az erdőgazdálkodás adatai és idősorai, az agrárhitelezés minőségjelentései, valamint a kapcsolatfelvételi információk. Az angol nyelvű tartalmak teljeskörű bővítésére humán erőforrás hiány (betegség) miatt nem került sor. Ugyanakkor a felhasználók azt jelezték, hogy nem nézik az angol nyelvű honlap változatot, még a bankoknak sincs szüksége angol nyelven az adatokra, elemzésekre, statisztikai közleményekre. A minisztérium ugyanakkor 2024-ben tervezi valamennyi adattábla és minőségjelentés angol nyelvű publikálását végrehajtani.

Az Akkreditációs Bizottság a minisztérium ezirányú törekvését elismerve maga is javasolja az angol nyelven közzétett információk kiteljesítését.

6. Az Akkreditációs Bizottság javaslata a jelentés megállapításai alapján

A vizsgálati jelentésbe foglalt ténymegállapítások és értékelés alapján az Akkreditációs Bizottság a KSH elnökének a következő javaslatot teszi:

Az Akkreditációs Bizottság javasolja az Agrárminisztérium Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjaként történő akkreditálását.

Egyúttal a Bizottság javasolja a 2. pontban megfogalmazott ajánlások szerinti fejlesztések, változtatások végrehajtását a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elveknek történő magasabb szintű megfelelés érdekében, amelyek ütemtervét az akkreditált szervezetnek kell kidolgoznia.

Kelt: Budapest, 2024. április 8.

7. Az értékelt szervezet észrevételei, eltérő álláspontja a jelentés megállapításaival kapcsolatban

[Ide kerülnek bemásolásra változtatás nélkül azok az észrevételek, melyeket az értékelt szervezet a jelentés 2. véleményezésekor (a véglegesnek szánt jelentés megküldésekor) mint észrevételeket fenntart és kéri azok feltüntetését a jelentésben.]

I. Melléklet – A helyszíni értékelés résztvevői

Helyszíni értékelés Agrárminisztérium

Dátum: 2024. február 19-21.

	Akkreditációs Bizottság tagjai
1	dr. Láng Dóra, Elnök
2	dr. Szabó Tamás Attila
3	Tóth Péter
	A helyszíni értékelés szervezet részéről jelen volt résztvevői (név; szervezeti egységének neve; titulus; szerepe, amit az audit során betöltött)
4	dr. Juhász Anikó, Agrárgazdaságért felelős Helyettes Államtitkár, Agrárminisztérium
5	Fonyódi Cintia, titkárságvezető, Agrárgazdaságért felelős Helyettes Államtitkárság, Agrárminisztérium
6	Nagy Frigyes Vince, erdészeti szakmai referens, Erdészeti Igazgatási Osztály, Erdészeti Fejlesztéspolitikai és Innovációs Főosztály, Agrárminisztérium
7	Dr. Baranyi Dalma, osztályvezető, Vadgazdálkodási Szabályozási és Igazgatási Osztály, Vadgazdálkodási Főosztály, Agrárminisztérium
8	Gyovai Tamás, vadgazdálkodási referens, Vadgazdálkodási Szabályozási és Igazgatási Osztály, Vadgazdálkodási Főosztály, Agrárminisztérium
9	dr. Magyar Gábor, főosztályvezető, Természetmegőrzési Főosztály, Agrárminisztérium
10	dr. Riskó Andrea, osztályvezető, Ökológiai Osztály, Természetmegőrzési Főosztály, Agrárminisztérium
11	Bokor Veronika, ökológiai referens, Ökológiai Osztály, Természetmegőrzési Főosztály, Agrárminisztérium
12	Magda Balázs, főosztályvezető, Biztonsági és Projektmenedzsment főosztály, Agrárminisztérium
13	Klenczner Gergely, főosztályvezető, Költségvetési Főosztály, Agrárminisztérium
14	Bukovinszky Tamás, főosztályvezető, Gazdálkodási Főosztály, Agrárminisztérium
15	László Tünde, személyügyi referens, Közszolgálati Osztály, Személyügyi és Igazgatási Főosztály, Agrárminisztérium

16	Czirok István, főosztályvezető, Erdészeti Főosztály, Nemzeti Földügyi Központ
17	Szolnyik Csaba, osztályvezető, Erdőrendezési és Erdővédelmi Osztály, Nemzeti Földügyi Központ
	Egyéb meghívottak, külsős résztvevők
18	Dr. Tobisch Tamás, statisztikai elemző, Nemzeti Földügyi Központ
19	Illár Máté, statisztikai elemző, Nemzeti Földügyi Központ,
20	Molnár György, osztályvezető, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság, Erdészeti Szaporítóanyag Felügyeleti Osztály
21	prof. dr. Csányi Sándor, az Országos Vadgazdálkodási Adattár vezetője, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem,
22	Demeter Edit, osztályvezető, Agrárstatisztikai Osztály, Agrárközgazdasági Intézet
23	Dankóné Seres Zsuzsanna, informatikus, Agrárstatisztikai Osztály, Agrárközgazdasági Intézet
24	Dr. Lámfalusi Ibolya, igazgatóhelyettes, Fenntarthatósági Kutatások Igazgatósága, Agrárközgazdasági Intézet
25	Vörös-Ilés Ivett, adatelemző, Agrárközgazdasági Intézet
26	Tóth János, főtitkár, Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség (FAGOSZ)
27	Dr. Schiberna Endre, Soproni Egyetem, Erdészeti Tudományos Intézet (ERTI)
28	Sulyok Brigitta, osztályvezető, MNB Statisztikai Igazgatóság, Adatgazdálkodási Főosztály, Adatvagyongazdálkodás és mikroadat osztály
29	Ipacs László, főosztályvezető, MNB Statisztikai Igazgatóság, Adatgazdálkodási Főosztály
30	Bóka Dávid, MNB Statisztikai Igazgatóság, Adatgazdálkodási Főosztály, Adatvagyongazdálkodás és mikroadat osztály
31	Kittlinger Csaba, MBH Bank Agrárcentrum
32	Németh Szilvia Klára, OTP Bank Agrár Főosztály
33	Treuer Bálint, OTP Bank
	A szervezet értékelését előkészítő koordinátor(ok) az értékelt szervezetnél

34	Páll Zsombor, gazdasági elemző, Agrárgazdaságért felelős Helyettes Államtitkárság, Agrárminisztérium,
35	Reiter Szilvia, agrárstatisztikai referens, Agrárgazdaságért felelős Helyettes Államtitkárság, Agrárminisztérium